

Sąjūdžio darbai ir planai

Pirmadienio žinios iš Lietuvos

Vilnius, rugsėjo 21 d. (Elta) — Vytautas Landsbergis išdėstė, ką Sąjūdis padarys, sekmadienio TV laidoje „Valstybės vadovo pozicija“. Jis nurodė, kad Sąjūdis pakelė žmones lemtingai ir sėkmingai kovai už Lietuvos nepriklausomybę. Tikslas pasiektas taikiomis politinėmis priemonėmis be kruvinių sukilimų, užkertant kelią susirėmimams kurstančioms Sovietų Sąjungos Komunistų partijos ir KGB provokacijoms. Sąjūdis pelnė Lietuvai tarptautinį autoritetą ir pripažinimą. Sąjūdis pradėjo reformas, kad būtų sukurta laisva ir atvira dorų žmonių visuomenė, vertinanti darbą ir šeimą, pati sau statanti geroves ir santarvės pagrindus.

Sąjūdis telkė Lietuvos darbuojuvįvairių pažiūrų žmones, neatstumdams nė komunistų, ir šitaip išryškino vienų nuširdų atsivertimą, o kitų — klaidą, sandėrius su SSKP, revanšo troškimą. Sąjūdis nubrėžė kryptį atkurti laisvos rinkos ekonomiką, vėl įtvirtinti privačią nuosavybę, grąžinti žemę Lietuvos ūkininkui ir šeimai — žemei, amatui, verslui.

Tačiau Sąjūdis nelaimėjo rinkimų Lietuvos rajonų savivaldybės ir neįstengė jų paveikti, kad reformos vyktų tvarkingai ir teisingai, kad bendras Lietuvos žmonių turtas nebūtų išgrobstomas. Sąjūdis dar nesukūrė visą Lietuvą apimančios naujos teisėtvarkos ir teisės saugos su nepriklausomais nuo senųjų kompartijos įtakų teisėjais ir prokuroriais, nesukūrė darbščios, žmogų gerbiančios, atgimimui pasišventusios valdininkijos.

Atgavus nepriklausomybę, Sąjūdis nesugebėjo tęsti reikiama mastu kasdienis atkaktis kovos prieš sovietizmą visuomenėje ir valdžios įstaigose, prieš jo poveikį žmonių sąmonei, prieš vakarykščių partinių sekretorių įtaką ir tempimą atgal. Bet Sąjūdis taip pat nesuabejojo nepriklausomybės ir demokratijos idealais, nepasidavė gniuždomas, šmeižiamas, kaltinamas nebūtais dalykais.

Sąjūdis ir toliau telks žmones ir demokratines politines jėgas, kad būtų desovietizuotas dvasinis, politinis ir ūkinis gyvenimas, išvesta visa svetima nebūtais dalykais. Sąjūdis ir toliau telks žmones ir demokratines politines jėgas, kad būtų desovietizuotas dvasinis, politinis ir ūkinis gyvenimas, išvesta visa svetima nebūtais dalykais.

Sąjūdis ir toliau telks žmones ir demokratines politines jėgas, kad būtų desovietizuotas dvasinis, politinis ir ūkinis gyvenimas, išvesta visa svetima nebūtais dalykais.

Sąjūdis ir toliau telks žmones ir demokratines politines jėgas, kad būtų desovietizuotas dvasinis, politinis ir ūkinis gyvenimas, išvesta visa svetima nebūtais dalykais.

Sąjūdis toliau palaikys ir gins Lietuvos demokratijos ir pilietinio valstybingumo, dorovės ir atsakomybės, vakarietiškos krikščioniškos orientacijos politinę kryptį.

Koalicija pasirašė Santarą

Politinės partijos, sudarančios koaliciją „Už demokratinę Lietuvą“, pasirašė deklaraciją, kuria susijungė į „Santarą už demokratinę Lietuvą“. Deklaraciją pasirašė Lietuvos darbininkų sąjungos, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos, Žaliųjų partijos, Lietuvos krikščionių demokratų partijos, Žemdirbių sąjūdžio, Piliiečių chartijos, Demokratų partijos, Tautininkų sąjungos, Politinių kalinių sąjungos, Sąjūdžio vadovai. Deklaracijoje sakoma, kad Sąjūdis, siekdamas įteikti Lietuvai politines jėgas, įtvirtinti nepriklausomybę, demokratiją ir teisingumą, kartu su demokratinėmis partijomis ir judėjimais jungiasi į „Santarą už demokratinę Lietuvą“. Rinkimų kampanijos metu Santaros deklaraciją pasirašiusios partijos ir organizacijos vienu metu sudarys vieningą bloką, kuris dirbs Lietuvos gerovei.

Sumažėjo Lietuvos pramonės gamyba

Šimet per aštuonis mėnesius Lietuvos pramonės įmonės, be mažųjų akcinių ir uždarųjų akcinių bendrovių, pardavė produkcijos beveik 45% mažiau, negu pernai per tokį pat laiką. Dėl to, vertinant palyginamomis kainomis, jos negavo 127 milijonų rublių.

Libiausiai Lietuvoje sumažėjo pirminis naftos perdirbimas. Pernai per sausio-rugpjūčio mėnesius perdirbta 8.3 milijono tonų, o šimet — tik truputį daugiau kaip 3 milijonai. Dvigubai mažiau, negu pernai pagaminta šaldytuvų ir dviračių, 30% sumažėjo elektros energijos gamyba.

Mažesnis negu kitos šakos gamybos deficitą patyrė lengvoji pramonė. Audinių pagaminta tik aštuntadaliu mažiau, kilimų — penkiomis procentais.

Pramonės įmonių darbuotojų darbo užmokestis palyginti su pernykščiu rugpjūčiu padidėjo daugiau kaip devynis kartus ir sudarė 7,668 rublius.

Šiuos duomenis Eltai pateikė Statistikos departamentas.

Kas turi mokėti lietuviškai

Valstybinės kalbos inspekcijos viršininkas Donatas Smalinskas pranešė Eltai, kad valstybinės kalbos mokėjimo kvalifikavimo komisija ir dešimt jos regioninių padalinių jau pasirašė duomenis Eltai pateiktą Statistikos departamentas.

Pagal valstybinės kalbos įstatymą dar pavasarį Vyriausybė priėmė nutarimą, nurodantį pareigas, kurias einantys žmonės privalo mokėti lietuvių kalbą. Išskirtos trys kategorijos. Mažiausi reikalavimai keliami asmenims, dirbantiems pašte, banke, taip pat žemesniajam medicinos personalui, pardavėjoms, padavėjoms. Artėjantys mėnesiai priskirtas vidurinis medicinos personalas. Geriausiai lietuvių



Lietuvos Gynybos ministras Audrius Butkevičius (kairėje) ir Rusijos gynybos ministras Pavel Gračev rugsėjo 8 d. Maskvoje pasirašo sutartį dėl rusų dalinių visiško išvedimo iš Lietuvos iki 1993 m. rugpjūčio 31 d. Už jų matyti Lietuvos AT pirm. Vytautas Landsbergis ir Rusijos prezidentas Boris Jelcin, besitariantys apie kitus dokumentus. Maskvos televizija šį pasirašymą komentavo: „Sensacijos nebuvo“. Nors sutartimi sutarta dėl datos, kada paskutinis Rusijos karys apleis Lietuvos teritoriją, nepasirašyta politinė sutartis, nes abi šalys pripažino, kad dar nepakankamai pasirašyta.

Jungtinės Tautos svarstys rusų kariuomenės išvedimą iš Lietuvos

New Yorkas, rugsėjo 21 d. — Jungtinių Tautų Generalinė asamblėja penktadienį priėmė Generalinio komiteto rekomendaciją įtraukti svetimos kariuomenės visišką išvedimą iš Baltijos valstybių klausimą į 47-sios sesijos programą, praneša Lietuvos Misija Jungtinėse Tautose.

Rugpjūčio mėnesį Lietuvos, Latvijos ir Estijos ambasadoriai kreipėsi į Jungtinių Tautų Generalinį sekretorių, prašydami įtraukti šį klausimą į Generalinės asamblėjos 47-ąją sesiją, kuri prasidėjo rugsėjo 15 d.

Iš viso darbotvarkėje yra numatyti 144 punktai, apimantys nusiginklavimo ir tarptautinio saugumo stiprinimo klausimus bei socialinės ir ekonominės

plėtotos, ekologijos, tarptautinio išskolinimo, humanitarinės pagalbos problemas.

Generalinis komitetas rekomendavo Baltijos šalių prašymą — „Visiškas užsienio ginkluotųjų pajėgų išvedimas iš Baltijos valstybių teritorijos“ — svarstyti ne komitete, o plenarinėje sesijoje. Šalia Baltijos šalių punkto nr. 141, į anksčiau suderintą preliminarinę Generalinės asamblėjos darbotvarkę buvo

įtraukti keturi kiti nauji punktai.

Kalbėdamas trijų Baltijos šalių vardu, Latvijos nuolatinis atstovas Jungtinėse Tautose Aivaras Baumanis pažymėjo generalinio komiteto posėdyje: „Praėjo metai nuo to laiko, kai Baltijos valstybės buvo priimtos į Jungtines Tautas, o užsienio ginkluotosios pajėgos vis dar dislokuotos jų teritorijoje“.

Valstybių galvos suvažiavo į Jungtines Tautas dalyvauti generaliniame debate, kuris tęsis nuo šiandienos iki spalio 8 d. Lietuvos AT pirmininkas Vytautas Landsbergis kalbės Generalinėje Asamblėjoje pirmadienį, rugsėjo 28 d.

Rusija nori atidėti skolų mokėjimą

JAV leistų, Vokietija priešins

Washington, DC, rugsėjo 20 d. — JAV ir Rusijos susiginėjimas dėl Rusijos skolų mokėjimo tvarkaraščio trukdo ir kitų tarptautinių finansinių problemų sprendimui šį savaitgalį vykusiame Tarptautinio Valiutos Fondo metiniame posėdyje. Rusijos atstovai nori bent penkeris metus atidėti savo 70 milijonų dolerių skolos bei palūkanų mokėjimą. Vokietijos atstovai šiam prašymui priešins, nes pusė Rusijos skolos yra Vokietijai. Gi JAV, kuriai Rusija skolinga tik labai mažą dalį, norėtų sutikti su Rusijos prašymu.

Rusijos ministro pirmininko pavaduotojas Aleksandr Šokin šeštadienį susitiko su pasaulio didžiųjų pramoninių demokratų — vadinamojo Didžiojo septyneto — finansų ministrais, o sekmadienį susitiko su Vokietijos ir JAV aukštais finansų pareigūnais, prašydamas, kad atidėtų Rusijos skolų mokėjimą net 15 metų. Rusijos pareigūnai tačiau priviškai davė žinoti, kad pasitenkintų ir tik penkerių metų atidėjimu. Vokietijos ir kitų Vakarų valstybių komerciniai bankininkai, kuriems Rusija yra skolinga, labai spūsiai atveju sutinkančios tik su dvejų metų atidėjimu. Nors JAV palaikė dalyvavo ir pianistas iš Izraelio — pirmo tarptautinio M.K. Čiurlionio konkurso nugalėtojas (1991, Vilnius) — Ohad Ben Ari. (V.P.)

Trumpos žinios

Akmenės savivaldos 200 metų sukakties iškilnėse dalyvavo Telsių vyskupas Antanas Vaičius.

Šiauliuose minimos 756 Saulės mūsų metinės.

Nidoje surengtas Kuršių ainių susitikimas. Dalyvavo daug žmonių iš Vokietijos.

Lietuvių katalikų mokslo akademija ruošia monografiją Kražių skerdynių šimtosioms metinėms, kurios bus minimos 1993 metais. Ta proga surengtoje mokslinėje ekspedicijoje surinkta vertingos medžiagos.

Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras rugsėjo 20 dieną Operos teatre pradėjo naują sezoną. Pirmą kartą buvo atliktas Jurgio Juozapaitio kūrinys „Dionysia“. Koncerte dalyvavo ir pianistas iš Izraelio — pirmo tarptautinio M.K. Čiurlionio konkurso nugalėtojas (1991, Vilnius) — Ohad Ben Ari. (V.P.)

ĮŠEIVIJOS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500

TELEFAKSAS (312) 585-8284

Prancūzai vos vos priėmė sutartį

EB vadai atsiduso, Maastricht sutarčiai praėjus

Paryžius, rugsėjo 20 d. — Prancūzijos balsuotojai sekmadienį tik per plauką nutarė priimti Europos suvienijimo, vadinamąją Maastricht sutartį — 51% balsuojant už, 49 procentams prieš. Europos šalių vadai laimingi atsiduso, išgirdę rezultata, nes tai bent tuo tarpu nuramina, kad Europos ekonomija ir politinis stabilumas dar kol kas saugūs.

Prancūzijos prez. François Mitterand pareiškė, jog kraštai išgyveno vieną svarbiausių dienų savo istorijoje ir pradžiugino savo kaimynines valstybes, patvirtindama sutartį. Vokietijos kancleris Helmut Kohl pareiškė, kad prancūzų nutarimas duos naują pasipirtį Europos suvienijimui. Britanijos ministras pirmininkas John Major, kurio partijoje dabar auga priešinis sutarčiai, šio teigiamo Prancūzijos rezultato progą pasinaudojo savo EB pirmininkystėje suaukinti EB valstybių vadų „viršūnių konferenciją“ spalio pradžioje. „Mums dabar reikia apsvarstyti, kaip žengti pirmyn“, jis pareiškė.

Kai praėjusią savaitę baimė, kad prancūzai gali atmeti sutartį, išdaukė tarptautinės valiutos pardavimo-pardavimo krizę, išmaišant tarptautinės valiutos rinką ir priverčiant Britaniją, Italiją ir Ispaniją nuvertinti savo pinigus, daugelis EB kraštų vadų dabar tik džiaugėsi, kad prancūzai iš viso neatmetė sutarties.

Mažas laimėjimo santykis tik pabrėžia dideles problemas, kurios dar laukia, stengiantis ją praversti. Kituose EB kraštuose auga pasipriešinimas sutarčiai, o ja dar turi patvirtinti septyni kiti kraštai. Be to, dar neprieita sprendimo, ką daryti su Danija, kuri birželio mėnesį atmetė sutartį. O ši sutartis, kurią sąlyginiai pasirašė EB šalių vadai perėta gruodžio mėnesį Maastricht mieste Olandijoje, ipareigoja EB narius investuoti bendrą valiutą, turėti bendrą gynybos ir užsienio politiką ir iki 1999 metų įkurti bendrą centrinių banką. Tikimasi, kad susijungusi Europa galės stipriai atstovauti savo interesams tarptautinėje arenoje.

Prez. F. Mitterand, kuris šį referendumą buvo pavadinęs parodymu pasitikėjimo juo, su prantamai nudžiugo, išgirdęs referendumo rezultata. Jis sakė, kad jį priimdama, „Prancūzija užtikrino savo ateitį, sutvirtino savo saugumą ir įtvirtino taiką taip žiauriai karo draskomame regione. Tik įsivaizduokite džiaugsmą EB šalių, kurios taip įtemptai laukė reikiamo signalo iš mūsų“, jis kalbėjo. „Įsivaizduokite kitų Europos šalių džiaugsmą, kurių beveik visos nori prie mūsų prisijungti, ypač tų šalių, kurioms taip ilgai buvo atimta laisvė“, kalbėjo prez. Mitterand.

— Sudane dėl vykstančio civilinio karo izoliuoti žmonės pagaliau pradės gauti JT maisto produktus, padarius sutartį, kad JT šalpos siuntos nebus puldinėjamos.

Kiti kraštai džiaugiasi

Austrijos prezidentas Thomas Klestil, kurio šalis kartu su Švedija, Šveicarija ir Suomija yra padavusi prašymą įstoti į EB, pareiškė, jog sutarties priėmimas Prancūzijoje suartina Europą ir turėtų palengvinti įstojimą naujoms narėms.

Tuo tarpu sutartį jau priėmė EB narės Airija, Graikija, Liuksemburgas ir Prancūzija. EB egzekutyvinės komisijos pirm. prancūzas Jacques Delors, kuris grasino atsistatydinti iš pareigų, jei prancūzai atmetų sutartį, apsidžiaugė referendumo išvada, bet pripažino, kad didelis skaičius balsuojančių prieš sutartį verčia EB daugiau dėmesio kreipti į „savo piliečių lūkesčius“.

Britanijoje kyla pasipriešinimas

Britanijoje, kur šiuo metu tarpsta vadinamasis „Euro-skepticizmas“, ministras pirmininkas John Major nutarė nepraversti referendumo, kol nebus išspręsta Danijos atmetimo problema. Tikėdami, jog Britanijos balsuotojai sutartį atmetų, jos kritikai dabar ypač spaudžia referendumą praversti kuo greičiau. Opozicija sutarčiai Britanijos Konservatorių partijoje, kuriai priklauso premjeras John Major, dar labiau paskatino, kad prancūzai iš viso neatmetė sutarties.

Mažas laimėjimo santykis tik pabrėžia dideles problemas, kurios dar laukia, stengiantis ją praversti. Kituose EB kraštuose auga pasipriešinimas sutarčiai, o ja dar turi patvirtinti septyni kiti kraštai. Be to, dar neprieita sprendimo, ką daryti su Danija, kuri birželio mėnesį atmetė sutartį. O ši sutartis, kurią sąlyginiai pasirašė EB šalių vadai perėta gruodžio mėnesį Maastricht mieste Olandijoje, ipareigoja EB narius investuoti bendrą valiutą, turėti bendrą gynybos ir užsienio politiką ir iki 1999 metų įkurti bendrą centrinių banką. Tikimasi, kad susijungusi Europa galės stipriai atstovauti savo interesams tarptautinėje arenoje.

Sutartis padės silpnesniems narims

Sutartis būtų labai svarbi ir Lietuvos, Latvijos ir Estijos integravimuisi į Europos šalių bendruomenę, nes greičiausiai ilgainiui ir jos prašys įstoti į EB. Gi EB ekonomikai stipriai stovinėios valstybės įsipareigoja padėti savo silpnesnėms narėms pakilti iki visoms bendro ekonominio lygio. Bijoma, kad tai kainuos turtingesniems valstybėms šiuo metu jų ekonominio lygio suvaržymu, tad nemaža dalimi ir dėl to sutarties priėmimas yra toks kontroversiškas stipriuosiuose kraštuose. Be to, priešinamasi ir dėl to, kad bijoma, jog ekonomiška stipriausioji valstybė Vokietija gali dominuoti ir savo naudai išnaudoti kitus EB narius.

KALENDORIUS

Rugsėjo 22 d.: Tomas Vil., Emerita, Tarvinas, Virma.
Rugsėjo 23 d.: Linas, Teklė, Galintas, Tada.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 6:36, leidžiasi 7:42. Temperatūra dieną 64 F (18 C), naktį 40 F (4 C), vėjuota, vėsiava, galimybė lietaus.

KELIAS Į SVEIKATĄ

NESIRGTI IR SVEIKTI PAJĖGUMO UGDYMAS
KELIAS Į SVEIKATĄ, 6515 So. California Ave., Chicago, Ill. 60629
JONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

MOTERS KLIMAKSO PADARINIAI (6)

Kiekviena moteris savo klimaksą pergyvena skirtingai. Vienoms jų regulos po kai kurio nereguliarumo laipsniškai liaunasi. Tik nedaugeliui moterų regulos staiga pasibai-
gia.

Vienok yra pakankamai regulose panašumo, todėl nadinga tartis su jau regulas praleidusiomis. Žinoma, kiekviena ras pakankamai panašumo, pasitardama kalbama reikalu su draugėmis ar giminaiteimis. Čia nepamirš-
tina, kad, turint regulų ryškios nereguliarumus, geriausias patarėjys yra gydytojas. Tik jis ar ji gali moteriškai nurodyti, ar jos turimi reiškiniai yra kli-
makso dalis, ar dėl kitų negero-
vių atsiradę.

Didelė tikimybė, kad moteris, besibaigiant jos reguloms, nesulauks didelių negerumų. Nors tyrinėtojai tvirtina, kad 80% visų moterų dėl klimaksu turi kai kurių nesklaidumų, vienok tik 25-30% jų sulaukia tokių negerumų ir dėl jų tariasi su gydytoju.

Visoms atsimintina ši tiesa: regulų paliovimas – klimaksas nėra liga, o tik jos gyvenimo vienas laikotarpis – panašiai, kaip jaunystė. Už tai nei vienai neriekia taip jaustis tarsi esi nus-
skriausta vien dėl to, kad sulaukė regulų pabaigos.

Yra gydytojų, kurie moterų klimaksą (menopauzę) laiko hormonų trūkumo stoviu ir rei-
kalauja, kad joms būtų aptarta hormonais gydant pagalba.

Šilumos mūšimas – Hot flashes – Hot Hush

Regulų paliovimo – klimaksu vienas ryškiausių negerumų yra šilumos išpylimas. Nors daugelis moterų nepatiria nieko daugiau, kaip odos paraudimą, vienok kitoms tas reiškinys gali svyruoti savą intensyvumu nuo lengvo iki sunkaus ir kitoms net tapti jas luošinančiu.

Šilumos pylimas (Hot flashes), paprastai tęsiasi nuo kelių se-
kundžių iki keleto minučių. Moteriai, esant tarp kitų žmonių, jis gali būti nemalonus. Tas šilumos pylimas dažnai pasi-
taiko naktimis ir esti „naktiniu prakaitavimu“ vadinamas.

Kas sukelia naktinį prakaitavimą?

Tikra jo priežastis nežinoma. Šilumos išpylimą skatina nedidelė smegenų dalis, vadi-
nama Hypotalamus.

Ši smegenų dalis yra smegenų viduryje virš pituitarinės liaukos, tarp ausų. Hypotala-
mus gamina hormoną, vadi-
namą Gonadotropin releasing hormone (GnRH). To hormono ma-
žo kiekio į kraują įlijimas, panašus gazolinio patekimui į karburatorių. To hormono mažas kiekis smulkiomis kraujagyslėmis patenka į kitą smegenyse greta esančią liauką, vadinamą Pituitarą. Pastaroji, reaguodama į gautą hormoną, pagamina du hormonus: 1. Fol-
licle stimulating hormone (FSH) ir 2. Luteinizing hormone (LH).

Tiedu hormonai iš pitui-
tarinės liaukos krauju keliu-
neina į kiaušidėles (ovaries). Tada ovuliacija (ovulation) prasideda.

O kai kiaušidėtes pagamina hormona Estrogeną, pastarasis krauju patenka į smegenis ir paveikia jų dalį, vadinamą Hypotalamus.

Pastarasis iš visų kūno or-
ganų yra labiausiai jautrus estrogeno buvimui ar ne-
buvimui. Tada prasideda hormonų gamybos ratas.

Hypotalamus, gavęs iš kiaušidžių hormoną Estrogeną, ima daugiau gaminti ir išleisti į kraują hormono GnRH, kuris patenka į pituitarinę liauką ir ją paskatina dar daugiau gaminti hormonų FSH LH.

Yra duomenų, įrodančių, kad išsiliejęs į kraują hormonas GnRH veikia ir kitas kūno vie-
tas, ypač į kitas smegenų dalis, ne vien tik į pituitarinę liauką. Smegenų dalis, vadinama Hypo-
thalamus tvarko dar ir kitus kūno darbus, kaip temperatūrą, apetitą, miegą, gerą savijautą, intymumui patraukimą ir daugelį kitų.

Padidėjęs išskiriamas į kraują hormono GnRH kiekis gali pa-
veikti ir kitas hypotalamus vietas; tada dažnai pakyla kūno temperatūra vienu laipsniu – tai ryškūs karščio padidėjimas. Tada odos paviršiuje kraujotaka smulkiose kraujagyslėse žymiai paspartėja ir gali sukelti veide ir kakle paraudimą, ką vadi-
name šilumos išpylimu (Flush). Toks kraujo tekėjimo pagreitė-
jimas esti dėl kraujagyslių išsiplėtimo.

Toks greitas kraujotakos paspartėjimas gali sukelti širdies pulso pagreitėjimą. Tada žmogus gali jausti krūtineje nepatogumą ar širdies mušimą – palpitaciją.

Staigų kūno temperatūros pakilimą jaučia smegenys kaip nenormalų dalyką ir reaguoja kūno atšaldymu per prakaitavimą pagausėjimą.

Pagausėjęs prakaitavimas kartais visą kūną atvėsina. Vidinės kūno dalys yra kiek šiltesnės už išorines. Todėl vaiko temperatūra matuojama išeinamojoje žarnoje – rectum.

Kai vidinė kūno temperatūra (vadinama „core“ temperatūra) sumažta, kūnas jaučia reikalą ją normon sugražinti – tada šiluma didinama drebuliu.

Visas šilumos išpylimas (hot flush) užsitęsia mažiau negu 10 minučių. Jis yra nepavojingas, bet kartais gana varginantis. Jo mechanizmas medicinally ne visai suprantamas. Minėtas išaiškinimas yra kiek paviršutiniškas ir leidžia suprasti, kaip su-
dėtingas yra kūno reagavimas.

Dabar bus aišku, kad savaime toks sudėtingas mechanizmas negalėjo atsirasti iš nieko ir per milijonus metų. Kaip skanūs pietų valgiai neatsirado be patyrusio virėjo, taip ir sudėtin-
giausias žmogaus kompiuteris – jo smegenys neišsivystė be Tėvėjo pagalbos.

Šilumos išpylimas – hot flashes dažniausiai paliečia veidą, kaklą ir krūtine. Tik kai kurios moterys sakosi, kad joms šiluma prasideda nuo plaštakų ir pedų.

Nepamirština tiesa, kad tik nedaugelis moterų jaučia jų klimaksu ryškios nereguliarumus – šilumos išpylimą taip didelį, kad dėl jo joms tenka kreiptis pas gydytoją. Žinoma, jos turi ieškoti mediciniškos pagalbos, kai jas šiluma pila dažnai, stip-
riai ir ilgai užsitęsiančiai.

Dar to negana. Kai kurios mo-
terys skundžiasi plaštakų atšalimu, kitos užėinančiais galvosūkiiais – abu negerumai gali nieko bendro neturėti su šilumos išpylimu. Mat, kiek-
vienu metu, kai į smegenis



Panevėžio mergaičių gimnazija – dabar II vidurinė mokykla.

PANEVĖŽIO MERGAIČIŲ GIMNAZIJA 60 METŲ

Nepriklausomybės laikais Pa-
nevėžyje, tuose pačiuose didžiuliuose rūmuose, turinčiuose 16 klasių, atskirus kambarius pie-
šimui, gamtos ir fizikos kabine-
tus, didžiulį kambarį bibliote-
kai, veikė trilypė lietuvių gim-
nazija: iš ryto berniukų (klasi-
kinė), mergaičių (pusiaur klasi-
kinė), humanistinė) ir popiet re-
alinė su sustiprinta matematika ir mišri. Ji turėjo vieną bendrą direktorių ir kiekvieną iš trijų po inspektorių. Ant tų rū-
mų viršaus buvo stambus para-
sas: VYRU GIMNAZIJA.

Aukštesniosios, arba gimnazi-
jos, įkūrimas Panevėžyje sieja-
mas su vienuoliu pijorų atsiradi-
mu tame mieste. O jie atsirado 1727 m. Berniukų gimnazi-
ja (dabar J. Balčikonio vid. mo-
kykla) 1977 m. atšventė 250 me-
tų sukaktį, taigi savo pradžia sieja su 1727 metais. Ji perėjo ilgą ir įvairų kelią: buvo trikla-
sė, keturklasė, šešiaklasė, buvo pijorų valdoma, keletą kartų uždaryta ir atgaivinta tai kaip bajorų, tai kaip pavietinė mo-
kykla. Jai dabartinius rūmus 1882–1885 metais pastatė kuni-

nepatenka reikiamas kiekis krauju – ima svaigti (dizziness) ir štai dėl ko.

Už tai galva gali imti svaigti, turint pakeltą kraujospūdį, širdies sutrikimą ar kitą rimtą priežastį. Todėl moteriškai visada reikia tartis su gydytoju, kad išsiaiškintų, ar vien tik hor-
mono estrogeno trūkumas suteikia jai tuos negerumus.

Čia ir prieiname reikalą vi-
soms ir visiems jau nuo mažens sveikatai elgtis: su poilsu darbo neventgi, sveikatai maitintis, taip gerti, ir jokiū būdu nenuodyti savęs nikotinu, alkoholiu bei nebutiniais vaistais. Tik taip elgiantis, užsitikrinsim senatvę be sklerozės ir dėl to daug mažiau vargo sulauksime.

Žinome, kad daugelis mūsė-
čių moterų taip žmoniškai ir elgiasi. Jos gyvenimo permainos sulaukia be jokio ypatingo vargo. Tas nereiškia, kad jų hor-
monai nesikeičia, bet tas tik nurodo, kad jų kaitos pacientė nejaucia taip, kaip kitos.

Atsimintina, kad šilumos išpylimas ilgainiui pranyksta; tik nedaugeliui jis kiek ilgiau, o kitoms net iki 80 metų jų amžiaus laikosi. Negalima iš anksto žinoti, kurioms šilumos pylimas savaime sustos, o kurioms jis tęsis per daugelį metų.

ABORTAS – VAIKŪDYSTĖ

Klausimas. Tamsta doktore, prieštarauji abortams, kada čia jis yra teisėtas veiksma, net dvylikametės, ir be tėvų žinios. Kur juos dėsi – kada ir vaikų čia per daug.

Atsakymas. Daugumos bal-
sas – asilų balsas. Teisėta vieno

gaikštis Povilas Puzinas, kon-
traversinis asmuo. Pilna gimna-
zija ji tapo tik 1902 m. Prasidė-
jus pirmajam pasauliniam karui, gimnazija buvo evakuota. 1915 m., jau vietinių lietuvių iniciatyva buvo įkurta lietu-
viška gimnazija, pirmuosius me-
tus dar dėstant rusų kalba, o vėliau pereinant jau į lietuvių dėstomąją kalbą.

Kaip minėta, toje pačioje gim-
nazijoje mokėsi ir mergaitės. Buvo segregacija: atskiros ber-
niukų ir atskiros mergaičių kla-
sės. Kartais, neatvykus kuriam mokytojui (daugelį dalykų dėstė tie patys mokytojai), klases viena kitai pamokai sujungdavo. Šiaip ar taip, lygiagrečiai klasės viena kitą laikė savomis, „gimi-
niavosi“.

Kažkada, gal apie 1930 me-
tus, pasklido kalbos, kad bus statoma gimnazija mergaitėms. O kūno kultūros mokytojas ne vieną kartą ir nusivedė paspor-
tuoti į tą sklypą kitoje Nevėžio pusėje, prie Savivaldybės ligo-
ninės. 1932 m. statyba buvo baigta, ir rudenį mergaitės mokslo metus pradėjo savoje

tėvų žiniose, bet neteisingas yra negimusių vaiko žudymas. Ir štai dėl ko.

Medicinos mokslo šaka Embriologija visame pasaulyje ta pati; ji tvirtina, kad žmogaus gyvybė prasideda nuo apsvai-
sinimo. Tada jis yra vienos sekundės amžiaus Amerikos piliētis, ir jo gyvybė yra apsaugota valstybės įstatymais taip, kaip ir kiekvieno kito. Kiek-
vieno, kad ir negimusių Amerikos ar Lietuvos piliečio be teismo nužudymas yra krimi-
nalas.

Todėl Aukščiausio Teismo lei-
dimas žudyti negimusius yra neteisingai leistas, taip, kaip neteisingai leidžiama rūkyti, girtauti, ištirkauti – vis save ir kitą žudant.

Tokių ir panašių žmogžudys-
čių ir savivudysčių mums čia ir kitur gana, oi, per akis gana!

Visai nereikėtų suaugusiam amerikietei moteriai vaiko nužudymui „teisės“ – abortion rights, jei jos ir jų partneriai laikytųsi jų „teisių“ liečiančių atsakingą intymumą – sex ir pastojimo kontroliavimą.

Eikime toliau. Septyniolik-
metės nėra moters. Jos mergai-
tės – nuo tėvų priklausomos jaunos merginos, kurioms nėra jokio reikalo ištirkauti – ne-
vedybiniame gyvenime intymi-
miai bendrauti. Daugelis jų nieko nežino apie matematikos pagrindus, nekalba teisingai angliškai ir negali žemėlapyje parodyti, kur yra Portugalija ar Pitsburgas.

Tokio amžiaus mergaitėms konstitucinė teisė yra pagrin-
dinis mokymasis, o ne elemen-
tarus intymumas.

Kiekvienas, kuris reikalauja, kad nepilnametės gali leistis be

modernioje pastogėje. Vistiek nelikome be mergaičių: dienos metu pradėjo mokyti ir mišrioji realinė gimnazija.

Tik stebėjomės tada, kad mer-
gaičių gimnazijos pirmuoju di-
rektorium buvo paskirtas J. Eli-
sonas, o ne buvusi mergaičių in-
spektorė M. Geigaitė-Giedraitienė, buvusi anu berniukų gim-
nazijos karo metu steigėja ir at-
lietuvintoja. Tiek to.

Su mergaitėmis ryšiai nenu-
trūko: jos kas sekmadienį atei-
davo į „Meno kuopos“ susirin-
kimus, ir mes, ir jos lankėmės į ruošiamus vakarėlius ir šo-
kius. O 1933 m. abiturientų išleistuvės buvo suruoštos drau-
gė abiejų gimnazijų Mergaičių gimnazijoje, jungiant išleistuves su gimnazijos pašventinimu, da-
lyvaujant švietimo ministeriui K. Šakeniui.

Ši rudenį, spalio 10 d., Mer-
gaičių gimnazija (dabar – II vi-
durinė mokykla) švęs 60 metų sukaktį. Minėjimas prasidės pa-
maldomis Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje ir tęsis po jų mokyk-
loje. Absolventės, baigusios šią gimnaziją, kviečiamos dalyvau-

ti minėjime, o negalint, bent pa-
sveikinti savo Alma mater raš-
tu.

Abi mokyklos (buv. Berniukų gimnazija – dabar J. Balčikonio I vid. mokykla ir Mergaičių gimnazija – dabar II vid. mo-
kykla) turi įsisteigusios muzie-
jus ir renka istorinę medžiagą apie savo buvusius mokinius, daugiau ar mažiau pasireišku-
sius lietuviškoje visuomeninėje veikloje: jų parašytas ir redagu-
tuos knygas, straipsnius, nuo-
traukas, biografijas ir panašiai.

Juožas Masilionis

DRAUGAS

(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: 80.00. Foreign countries \$90.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mazinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesunutiama. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo korespondenciją, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto		metams 1/2 metų 3 mėn.		
U.S.A.	\$80	\$45	\$25
Kanadoje ir kitur (U.S.A. dol)	\$90	\$50	\$30
U.S.A. savaitinis (šešt. laida)	\$45	\$30	\$25
Kanadoje ir kitur (šešt. laida)			
U.S.A. dol.) savaitinis	\$50	\$30	\$25

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisunčiama gaus prašymą.

DR. ŽIBUTIS ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
166 East Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. – (1-312) 337-1285

DR. DOMAS LAPKUS
Praktika su
Dr. McElligott ir Dr. Adams
VIDAUS IR PLAUČIŲ LIGOS
15300 West Ave., Orland Park
708-349-8100
10 W. Martin, Naperville
708-355-8776
Valandos pagal susitarimą
Nakties metu tel.: 708-857-8383

DR. VIJAY BAJAJ, M.D., S.C.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – širdies, plaučių, kraujospaudimo, artrito ir cukraus ligos.
Sąskaitas siunčiame tiesiog į Medicare
Priklauso Holy Cross ir Christ Ilogoninėms
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. (1-312) 434-5848 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.v.

DR. FRANCIS MAŽEIKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą; pirm. ir ketv. 12-4
6-9; antr. 12-6; penkt. 10-12; 1-6.

Kab. tel. (1-312) 585-0348;
Rez. (1-312) 779-8833
DR. FRANCIS MAŽEIKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą; pirm. ir ketv. 12-4
6-9; antr. 12-6; penkt. 10-12; 1-6.

Kab. tel. (1-312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
PETER STECY, M.D.
CESAR J. HERRERA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų (708) 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. (1-312) 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (Kalba lietuviškai)
Tikrina akis, pritaiko akinius
2618 W. 71st St.
Tel. (1-312) 737-5149
Val. pagal susitarimą
Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts, Ill. Ketr. val. 3-6 v.v.
Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antr. 1-4 v. p. p. ir ketv. 2-5 v. p. p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. (1-312) 776-2880.
Rez. (708) 448-5545

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė – Vidaus ligų gydytojas
Kalbama lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (1-312) 585-7755

ARAS ŽILOBAS, M.D.
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville, IL 60563
Tel. 1-708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
gydymas bei chirurgija
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val vak.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55 St., Chicago, IL
Tel. (1-312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL.
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val vak.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
gydymas bei chirurgija
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val vak.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ – VIDAUS LIGOS
2454 W. 71st Street
(1-312) 434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir
ketv. 9-12. Penkt. 2-7

LIETUVOS PRAEITIS SUSIGRAŽINIMAS

Taip jau esame prie savo likimo pripratę, kad visą laiką istorijos mes buvome tik skriaudžiami. Nors mėgstame didžiulis, kad Lietuvos imperija siekė Juodąją jūrą, tačiau beveik jokių pėdsakų ten nepalikome. O kalbant apie istorinę medžiagą, archyvus ir meno galerijas, tai esame visiškai neturtėliai. Europos kultūrinėje kryžkelėje esame lyg tarpuvarčių pavargėliai. Vis kaltiname savo istorinį likimą. O kuo mūsų istorinis likimas yra skirtingesnis nuo Lenkijos ar Latvijos? Čia reikėtų pastebėti, kad Latvijos, kaip tokių, nebuvo. Buvo Livonijos ordinas ir Rygos arkivyskupas. Beveik visi turėjome tuos pačius priešus: Maskvą, totoriai ir švedai. Taigi, buvome vienodai naikinami. Tačiau, kuomet reikia istorinės medžiagos ir archyvų, tai esame su tušiomis rankomis. Atrodo, kad esame lyg iš dangaus iškritę ar iš kelmo išspirti ir jokios praeities neturime.

Mūsų didžiųjų kunigaikščių ar jiems rašytų laišku originalų mūsų archyvuose nėra. Jie yra Rygoje, Krokovoje, Karaliaučiuje, Dancige, Maskvoje, Stokholme ar Upsaloje. Karaliaučiaus archyvai dabar, berods, yra Marburgu pilyje. Tačiau jų nėra Vilniuje. Tuojuo padarome išvadą, kad buvome apiplėšti.

Bet ne vien tik svetimiųjų plėšė. Vilniaus gynimosi sienas ir vartus patys vilniečiai su džiaugsmu išgriovė ir plytas išgrabstė. Kauno pilį griovė ir tais akmenimis grindė Ožėkienės gatvę. Ir tai buvo daroma savivaldybės nutarimu. Paskubomis pravesta žemės reforma dvarus sunaikino. Kadangi nebuvo įstatymų ir kontrolės, tai juose buvę meno turtai – istoriniai rinkiniai ir archyvai buvo į užsienį išsmugeliuoti. Oginskių, Platerių ir Tiškevičių rūmai buvo paversti į kareivines, prieglaudas ir žemės ūkio mokyklas. Taigi ne vien tik okupantai mūsų istorinį palikimą naikino. Labai daug kas buvo savomis rankomis atlikta.

Paminėsiu tik keletą man žinomų faktų, būtent apie Biržų istorinį palikimą. 1815 ir 1822 Biržus aplankęs caras Aleksandras I įsakė saugoti pilies liekanas. Kadangi čeras įsakė, tai ardyti gal neardė, bet ir nesaugojo. O 1932 m. Biržų „inteligenti“ panoro antros teniso aikštės. Reikėjo skaldos, žvyro. Negi kažkur važiuosi, kuomet čia pat pilies mūrai. Krūvos subyrėjusių plytų ir tinko. Kadangi caro pavarkiai nebeveikė, tad darbininkus su vežimukais pristatė ten kasti. Tuose „archeologiniuose kasėjimuose“ rašantysis, būdamas pauglys, dalyvavo. Griuvėsiuose buvo kalvių darbo didelės vinyš iš XVI šimtmečio, durų ir langų apkalimai ir daug glazuruotų emalinių kokių gabalų. Kokliai spalvoti, su herbais, ornamentais ir statybos datomis. Taigi, kaip dalyvaves „archeologiniuose kasėjimuose“, galiu šiuo klausimu rašyti. Išėity, kad beveik dalyvaves „restauracijos“ darbuose. Tai taip buvo globojami istoriniai paminklai!

Kitoje pusėje ežero Astravo dvaras ir grafų Tiškevičių rūmai su dideliu parku, išmūrytomis ežero krantinėmis ir prielauka, nuo kurios metalinių žibintų alėja vedė į rūmus. „Tiš-

kevičiai, Lietuvos didikų giminė, praeityje davusi eilę žymių valstybės pareigūnų: vaivadų, etmonų, pilininkų, vyskupų ir nusipelnusių krašto kultūrai bei mokslui vyrų. T. giminė buvo įtakinga Lietuvos gyvenime, ypač XVII a. Remdamiesi tradicija, T. savo giminės pradininku laikė Lietuvos kng. Gedimino sūnų Manivydą (Liet. Encikl. XXXD). Ten pat rašoma apie jų šeimos inašą atsistatantį Lietuvai. „Alfredas (1882.X.3 Astravo dv., Biržų aps. - 1930.V.19 Paryžiuje) Lietuvos atstovas Londone. (...) Rusijos ambasados Londone sekretorius. 1919, vykstant Taiyos konferencijai Paryžiuje, T. daug padėjo konferencijos darbu sekti nevykusiai lietuvių delegacijai, kuriai pirmininkavo A. Voldemaras“. Tai vienas iš nedaugelio Lietuvos aristokratų, kuris išjungė į Lietuvos atstatymą.

K. Jasėnas, prelatas, meno istorikas, savo tritomeje „Visuotinėje meno istorijoje“ plačiai aprašo ir Astravo rūmus. Tą veikalą esu dar Lietuvoje skaitęs, teatsimenu tik tiek, kad juose buvo turtinga galerija, porcelano salė (ar salonas). Kas iš to visko liko? Rūmuose iki pirmojo pasaulinio karo pabaiagos bent rūmų tarnai gyveno. Latviams i Mažeikius ir Biržus pretenzijas reiškiant, dvare buvo lietuvių kariuomenės (bene 8-to p. pulko) dalinys. Po to rūmai buvo palikti šikšnosparnių ir pelėdų globai. Dvaro buvusiose arklidėse 1929 m. pradėjo veikti verpimo ir audimo įmonė „Siūlas“. Įmonė dirbo dviem ir trimis pamainomis. Darbininkų skaičius – nuo 600 iki 1000 (L.E. XXVII). Taigi, galime turėti vaizdą, kokios buvo tos arklidės! Aloyzas Baronas, kuris irgi buvo biržniešas, pasiūlydavo iš buvusio militarizmo. Prieš daugelį metų šioje skiltyje jis maždaug taip rašė: „Prie Karo muziejaus stovėję liūtai simbolizavo mūsų militarizmo galią“, o žinančiam, iš kur tie liūtai atsirado – „Kultūrinį nuosmūkį“. Tie liūtai prie Astravo rūmų buvo architektūrinio ansamblio dalis, o kitur – tik pamestinukai. Reikia pažymėti, kad rūmai yra jau restauruoti ir stovi buvusiuju liūtų kopijos.

Gal kas pagalvos, kodėl visa tai rašau? O todėl, kad atsibodo būti kultūrinio pavargėlio ir apie „likimo skriaudas“ klausytis. Likimas tai yra jautis, kurį reikia už ragų paimti. Reikia susirinkti savo kultūrinį palikimą. Lietuvos spaudoje skaitome apie okupacijos padarytą ir tebedaromą žalą: užterštą žemę, upes ir miškus. Bet beveik neteko skaityti apie kultūrinį apiplėšimą, kuris yra dar sunkiau pakeičiamas. Taršalus per dešimtmetį galima pašalinti, ir vėl žydės ramunės ar rugiagėlės. O nustotų kultūrinį vertybių jau neatstatysime.

Kadangi šią temą neįmanoma apimti vienu rašiniu, tad prie jos dar sugrįšiu. Šįkart rašiau tai, kas buvo savomis rankomis naikinama. O ateityje bandysiu išskirti okupanto atliktą apiplėšimą, išplėštieji objektai nedingo, bet praturtino jo kultūrinį lobyną. Tad turime netytėti, bet kalbėti ir registruoti savo prarastą palikimą. J.Ž.

UŽ KĄ GERAI MOKAMA – PARDUODAMA

Toks esąs dabartinės Rusijos šūkis

BR. AUŠROTAS

Kyšių ėmimas komunistinės imperijos dienomis, nors buvo draudžiamas mirties bausme imtinai, tačiau buvo praktikuojamas aukštoje valdžios pakopose, rašo žurnalistas Celestine Bohlen „The N.Y. Times“ dienraštyje 1992 m. rugpjūčio 30 d. laidoje.

Metams prabėgus po KGB mėginimo atstatyti „stalininę tvarką“, Rusijos gyventojai lyg apsirato, stebėdami, kaip griūva sukurtoji sistema. Tačiau gal skausmingiausia smūgi žmonės pergyvena tarpusavio pasitikėjimo ir drausmės santykiuose: tai visiškai sužlugdė visus buvusius tarpusavio saitus.

Buojančios negerovės

Senoje santvarkoje nebuvo niekam paslaptis, kad korupcija, prostitucija, šmugelis, alkoholio ir svaigalų naudojimas yra gan plačiai praktikuojamas „socialistinėje“ Sov. S-je. Tačiau pastaruoju metu minėti nusikaltimai žymiai išaugo ir plečiasi lyg grybai po lietaus. Dabar taip pat pastebėta anksčiau nežinoma istorinė konvulsija „parduoti viską, kas tik perkama“. Žinoma, tai prietaikoma ne tik valstybiniui, bet ir mažmenų prekybos masteliu.

Rusai ir užsieniečiai rimti prekybininkai nusiskundžia, kad dažnai antroji pusė nesilaiko pasirašytų sutarčių ir už prekes įmokėti rankpinigiai kai kada nepasiekia pirkėjo sandėlio. Kyšių vertė yra pasiekusi milijonines sumas. Teigiama, kad už nelegalų žibalo eksportą bei už kai kuriuos metalus nepagailėta „valiutos“. Taip pat bankų direktoriai priima kyšius už „draugiškas paslaugas“, imdami iš kreditorų žemus procentus už duodamas paskolas. Eiliniai darbininkai gali pradėti streiką, reikalaudami daugiau degtinės prieš darbo užbaigimą.

Ižulumai nėra ribų

Dažytas samagonas (naminė), supilstytas į scotch „Chivas Regal“ butelius, dažnai pardavinėjamas miesto kioskuose. Benzino tūkstantinių litrų tūrio tankų pervežėjai, pasinaudodami ilgomis eilėmis prieš benzino stotijų laukiančių

nusipirkti benzino, laukiantiesiems pardavinėja skardinėse žibala, maišytą su benzinu, labai kenksmingą auto varikliams.

Žinoma, apgaulė ir kyšiai ne šiandien atsirado Rusijoje. Apie Ivanus „vziatkovičius“ jau rašė mūsų rašytojas dr. Vincas Kudirka. Ir ši blygybė giliai įleido šaknis komunistinėje sistemoje. Ir dabar, kai visko trūksta, šioms socialinėms blygybėms nėra pavadžių ir laužtukų. Nėra ribų nei melui, nei apgaulėi, nei ižulumui. Maskviečiai dabar dažnai vartoja žodį „naglost“ – ižulumas. Jis pritaikomas plačiai aplinkai. Tai net tinka Maskvos taksi automobilių vairuotojams, pravažiuojantiems raudonas šviesas, lyg jų nematytų... Ir dar labiau tinka įmonės direktoriui, važiuojančiam valdišku „Mercedes“ su valdžios išduotais leidimais ir keiksojančiais vyriausybe, kad pastaroji neremianti jo bankrutuojančio fabriko.

Automobilių vagystės

Rusai pamėgo vartoti ir kitą žodį, būtent „mafia“. Jis normaliai taikomas kaukaziškiams, vaisyi ir daržovių pardavėjams. Pastarieji yra puikiai susiorganizavę ir šioje prekybos srityje jie turi pilną monopolį.

Jau iš anksčiau kaukazičiai buvo sudarę geras ryšius su komunistais pareigūnais, kurie palaikydavo „draugiškus“ santykius su organizuotu nusikaltimo gaujomis. Taip išsivystė klestintis pavogtų automobilių biznis. Teigiama, kad pastaruoju laikotarpiu Maskvoje kasdien pavagiama apie 40 automobilių.

Ne tik vagystės, bet ir visi nusikaltimai žymiai pakilo visoje Rusijoje. Ir tai vyksta ne vien tik Rusijoje, bet ir visoje Rytų Europoje. Statistiniai duomenys kalba, kad 1991 m. nusikaltimai išaugo 18%. Policijos vadovybė prielaidžia, kad 1992 m. nusikaltimų skaičius padidės apie 30-35%.

Rusijos Vidaus reik. ministeris Viktor E. Jerin tvirtina, kad „padėtis žymiai pablogėjusi dėl nelegalios ginklų prekybos. Šaunamuosius ginklus galima pastebėti net restoranuose bei

kitose vietose, kur jų anksčiau nebūta“.

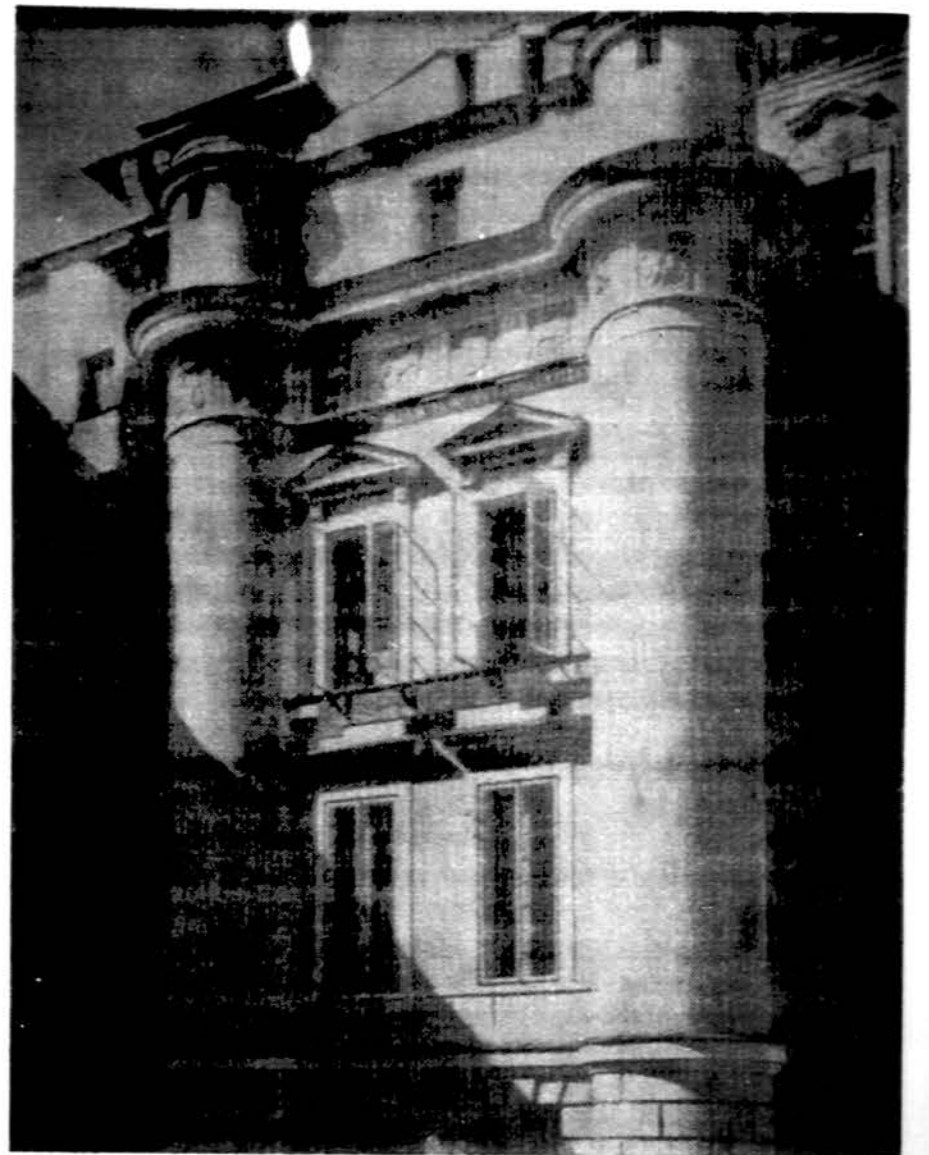
Kuriasi apsaugojimo bendrovės

Kriminalizmo siautėjimo laipsnis taip išsiplėtė, kad jis gan stipriai paveikė prie tokio pablogėjimo nepratusią visuomenę. Todėl dabar netrūksta pageidaujančių užsisakyti metalines duris ar vartus bei įsirengti alarmavimo sistemas. Kai kurios bendrovės, siūlančios juos patarnavimus, yra aukštą kvalifikaciją ir moka atlikti savo darbą. Tačiau yra ir apgavikų-šantažistų, terorizuojančių savo klientus. Jie gasdina pirkėją, kad „jeigu pas mus neužsakykite, tai jus apvogės ar apiplėš!“

Neseniai paaiškėjo milžiniško masto apgaulės. Rusijos Saugumo ministerija neseniai informavo krašto visuomenę, kad buvo konfiskuota devynios tonos įvairių metalų, mėginant juos nelegaliai išvežti į kitą kraštą. Kitame panašiam pranešime sakoma, kad 2/3 Rusijos alyvos šiais metais išvežta nelegaliai. Už šias nelegalias operacijas žibalo pramonės pareigūnai gavo daugiau kaip 100 milijonų kyšių. (Past. Dabartinę Rusijos pramonę pilnai kontroliuoja krašto vyriausybė. Tad be vyriausybės žinios nei lašas žibalo negalėtų nutekėti į šalį. Lietuvos Mažiečių žibalo perdavimo imonei jau kelios savaitės nenormaliai teikiama žibalas. Kas Rusijoje gauna kyšius už nelegalų benzino siuntimą į buvusią Jugoslaviją? Nejaugi Rusijos prezidentas B. Jelcinas nežino, kur slypi nusikaltėliai? – aut.)

Apgaulės ir meno pasaulyje

Pigaus dolerio ieškojimas išplito ir į kitas gyvenimo sritis. Vienas iš sultingiausių skandalų sprogo Maskvoje š.m. liepos mėnesį. Mat, Maskvoje buvo vykdomas operų festivalis ir kitoki meniški parengimai. Jų žvaigždė buvo ispanas, tenoras Jose Carreras. Liepos 4-8 dienomis Raud. aikštėje turėjo įvykti koncertas, kuriam sukliudė lietus. Jį turėjo atsilankyti ir prezidentas Boris Jelcinas, kaip šių parengimų



Vilniaus universiteto observatorijos fasadas.

globėjas. Deja, jis nepasirodė, lygiai kaip trūko ir publikos.

Visas šis parengimas buvęs totalinis fiasko (pralaimėjimas), bet dėl to nenukentėjo organizatoriai. Laikraštis „Moskovskij Komsomolets“ rašė, kad festivalio organizatoriams buvo duota 31 milijonas rublių avanso, gautus pinigų geru kursu buvo leista iškeisti į „valiutą“. Ir keitėjai, esą, tai gavę 6,000,000 dol. Deja, nei šiam žurnalistui, nei Komsomolets redaktoriams nepaaiškėjo, kur dingio tie milijonai. Organizatoriai teigia, kad jie su visais atsiskaitė ir jie čia nieku dėti.

Viena maža yla išlindo iš maišo: prezidento B. Jelcino asmeniškai patarėjas Sergej Stankevič, pačio užuomazgoj padėjęs festivalį organizuoti, oficialiai pareiškė, kad jis niekada nesivels į jokius neaškius biznius. Jo nuomone, „varžybos prekybiniuose ir kituose gyvenimo sektoriuose vyksta tarpe įvairių grupių, kurios, siekdamos pelno, nesiskaito su jokiomis priemonėmis“.

Pavlovas dar nežino

NBC (National Broadcasting Co.) savo vakarinių žinių TV tarnyboje iš Farnborough (Londono priemiestis) Aviacijos parodos rugsėjo 8 d. turėjo interviu su Rusijos aviacijos skyriaus

virš. Pavlovu. Šios stoties žurnalistas prisipyręs klausinėjo rusų, ar tiesa, kad „Rusija pardavusi Iranui karo lėktuvų ir helikopterų už 2½ milijardo dol. kaip tai sklinda gandai šios parodos narių tarpe“. I šiuos pakartotinus žurnalisto klausimus Pavlovas atsakė, kad „dar jis neturi tikslių žinių, kas tikrai parduota“.

Su šiuo žinių komentaru dienraščio skaitytojams galiu priminti, kad Rusijos Karo aviacija nėra išardoma. Priešingai, karo aviacijos ginklai yra palyginti aukštos kokybės ir pasaulyje vis dar randa turtingų pirkėjų. Juos anksčiau pardavinėjo JAV, bet dabar šią poziciją stengiasi pasiglemti Rusija. Ar Iraną valdė Mahommad Reza Pahlevi, ar Ajatollos Khomeini įpėdiniai, Iranui visada reikėjo ir reikės modernių karo aviacijos ir civilinės aviacijos lėktuvų.

Ne per seniai vienas Rusijos nacionalistas pareiškė, kad „Rusija nemaldaus iš Vakarų paskolos“, kada ji pati be jokių maldavimų gali parduoti savo ginklus ir gauti už juos pakankamai dolerių visiems galams su galais suvesti“. Imperializmas dar tebėra gyvas viceprezidento Rutskoj ir kitu didžiurasiu galvose.

IŠPAŽINTIES PASLAPTIS

NOVELĖ

J. VIZBARAS-SŪDUVAS

7

Buvę išieškoti visi parko kempeliai, krūmynai, artimos pamiškės, išgraibytos Šalčios upės sietuvos. Baronienė prapuolė, kaip lašas vandenyje. Sugrįžusiam iš Peterburgo baronui jo patikimas tarnas Sebastijonas Grudziński pranešė, kad baronienė Adrijana-Marija karštą ir tvankią dieną iš pasivaikščiojimo parke į rūmus nesugrįžusi... Baronas tarną Sebastijoną iš tarnybos pašalinov. Jis po kelerių metų vienišas mirė miestelyje.

Padėkojęs Daratai už žinias, išėjau į bažnyčią pakrikštyti kūdikį, pirmąjį po mano atvykimo. Krikštų metrikus surašiau lenkiškai, kaip man sakė naujagimio tėvai. Metrikų knyga, kaip pastebėjau, buvo jau labai sudėvėta ir nelabai tvarkingai vesta. Vartydamas jos lapus, domėjauosi, kokie gyventojai yra parapijoje: buvo mišinys trijų tautybių: lenkai – Jozef Smosarski, Kazimier Zawadzki, Šesedecki; gudai – Jeroslav Kubelnyki, Stefa Serafin ir panašiai. Tačiau dauguma lietuviškų pavardžių senoji klebono buvo sulenkintos. Pz., Jenek Kubilski – Jonas Kubilas, Stanislov Grybski – Stasys Grybas, Mariša Smolinski – Marija Smalenaitė ir t.t. Nupirkau ir užvedžiau dvi krikšto metrikų knygas – vieną lietuviams, kitą lenkams – gudams.

Vieną dieną, betvarkydamas klebonijos archyvinius raštus, radau storoką užklijuotą voką, ant kurio ranka buvo užrašyta: „Testamentinis dokumentas“, atidaryti po mano mirties. (–) kun. klebonas Boleslow Vaičekowski.

Matyt, kad laiškas užrašytas dar neseniai, gal prieš pat klebono mirtį. Atsisėdęs ilgai galvoju: be liudytųjų vienas voką atidaryti neišdrįsau. Jaučiau, kad jame

slepiasi kažkas svarbaus: bažnyčios turto reikalai, nes bažnyčią išlaikė dvaras. O gal laiškas apie baronienės Adrijanos-Marijos dingimą?... Visokios mintys pynėsi galvoje. Nutariau artimiausiu laiku nuvykti į dvarą ir laišką atidaryti barono Šroederio arkivaizdoje.

Laimei, laukti ilgai nereikėjo. Po keleto dienų, sugrįžęs man iš bažnyčios po rytinių mišiu, šeimininkė pakvietė prie telefono. Skambino baronas Šroederis. Sakėsi po kelionės jau pailsėjęs, jaučiasi gerai ir, kaip išvykdamas buvo žadėjęs, turįs garbės kvietim mane sekmadienį į dvarą su juo papietauti ir pasikalbėti. Dvaro vežėjas bus prie klebonijos 4-tą valandą po pietų. Padėkojęs už pakvietimą, nieko neminėjau apie rastą laišką. Susitvarkiau ir išsilyginau išieginę sutaną. Ar bus kas daugiau kvieštų svečių, baronas neminėjo, bet pasiruošiau visokiems netikėtumams. Išvykdamas, žinoma, pasiėmiau su savim ir netikėtą radinį – laišką...

Buvo rami vasaros pabaigos popietė, kai vėl antrą kartą atsiradau dvare. Tikėjauosi dvare pietų sukurti vieną kitą iš pažįstamų ir nepažįstamų svečių. Tam ir ruošiami iškilmingi pietūs. Tačiau, priešingai mano spėjimui, baronas Šroederis sutiko mane vienas savo žmonos puošniame salonerlyje. Dėvėjo jis juoda smokingą su prisegtu atlake baltos rožės žiedu. Pergvenimui ir metų naštos slegiamas, baronas atrodė trapus ir pasenęs. Jaunystės buvusį gražų jo veidą vagojo gilios raukšlės, melanholiško akių žvilgsnio negalėjo nuslėpti ir besišypsančios lūpos, pasisveikinant sveči.

– Nesistebėk, kunige Justinai, nematydamas aplink linksmų svečių būrio. Pietausime dviese – aš taip norėjau. Atvirai prisipažinsiu, kad pageidauju su Tamsta, kaip dvasininku, nuodirdžiai pasikalbėti, atverti gilia, jau daugiau dešimtmetį mano sielą kankinančią nežinią, kurios nei laiko tėkmė, nei pasku-

tinių metų politinių įvykių gausa nepajėgų ištrinti iš mano širdies, – kalbėjo baronas, kviesdamas sėsti prie vėsių stalo. – Tu, kaip kunigas ir naujas žmogus mano dvaro aplinkoje, vilniusi, galesi geriau suprasti ir užjausti mano, kaip seno žmogaus, sielos būseną, artimą ir tavo evangeliniam pašaukimui...

– Pradėdamas pietus, žinote, rimtai pagalvoju; o gal senasis baronas pasikvietė mane sutvarkyti savo religinius reikalus, persikrikštyti, kas senatvėje ne retai pasitaiko? Tačiau ne! Po tosto ir trumpo užkandžio baronas kreipėsi į mane:

– Nors neseniai, kunige Justinai, perėmėte pastoracijos darbą mūsikišėje parapijoje, bet tikiu, kad iš žmonių jau esate šiek tiek sužinojęs apie mano šeimą, apie brangią mano žmoną, apie jungtuves ir paslaptinę jos pražuvimą iš dvaro mano išvykimo metu?

– Taip, gerbiamas barone, pripuolamai šį tą man pasakė mano šeimininkė Darata. Nors ir trumpos žinios apie jus ištikusią šeimos nelaimę paliko man gaudų išpušį. Malonėkite priimti mano gilia užuojautą!

– Ačiū, kunige Justinai! Likiminis smūgis ir šiandien sunkiai slegia ir kankina mano sielą. Jis kaip plėšikas išbrovė į mano namus. Išplėšė man širdį, atėmė brangiausią turtą – mylimą žmoną. Ji buvo mano visas gyvenimas ir mano ateitis, nes laukėsi kūdikio. Žmogžudys palieka kraujo žymę. Plėšikas po piktadarystės palieka sienas. Man nepaliko jokios žymės. Tik kankinantį nežnia ir nesibaigintį laukimas. Tik pažvelk, kunige Justinai, kaip žavingai mudu atrodėme jungtuvų dieną! – paėmęs mano ranką, baronas privedė mane prie ant sienos kabančio paveiksl. Jame baronas Šroederis stovėjo apsilvilęs aukšu žerincia carinėmis armijos iškilmių uniforma, o jo žmona Adrijana-Marija, jaunystės grožiu žavinti moteris, brangia balto šifono vestuvine suknia.

(Bus daugiau)



Lietuvių mokytojų studijų savaitės paskaitininkai ir pareigūnai Dainavoje rugpjūčio 2-9 dienomis. Nuotr. V. Kučio

MOKYTOJŲ IR MOKINIŲ STOVYKLA

Rugpjūčio 5 d. šiltai nušvito saulė. Pasimankštine, pasi-puoše, Dievui duoklę atidavė, ėjome skaniai pusryčiauti.

Apvaliame rate apklausinėjo-me mažesnių kolonijų mokyklas apie jų veiklą ir sąlygų trūkumus ir ką daryti su silpnaisiais mokiniais, kurie tik minimumą gali teismokti. Su silpnaisiais mokiniais klasėse geriau vartoti stočių metodą. Buvo pasiūlyta peržiūrėti „IBM - Writing to Read“ programą. Siūlyta visiems pasirinkti daugiau minčių moky-mo metodiką.

Kunigas Vaišnys dėstė gramatiką ir nagrinėjo, kiek įtakos lietuvių kalbai turėjo svetimos kalbos. Perėjome ir rašybos pakeitimus, kur reikia rašyti „j“, pvz. Jieva, įjauti. Išmokome taisykles ir jų išimtis.

Stasiene skaitė labai įdomią paskaitą „Grozinis skaitymas seime, mokykloje ir organizacijoje“. Reikia iš mažesnių skatinti skaityti knygas bei knygą prižiūrėti kaip gerą draugą, nedraskyti, nepiraišyti. Vaikams reikia duoti progos namie skaityti garsiai, vaidinti.

Tėvų skatinimas vaikus skai-tyti yra svarbus. Siūlyta daryti konkursus. Pakvietimų laiškė-liai, tėvams rašyti ir vaikų parnešti namo, sukveičia tėvus į mokyklos parengimus. Jie buvo labai sėkmingai naudojami Kalifornijos mokykloje. Tėvų pavyzdys yra vertingiausias.

Jūratė Kuraitė-Harris prista-tė „Kalbos pasisavinimo“ fi-losofiją. Ji šią metodiką pristatė mokytojų laisvalaikiu. Jūratė labai sutrauktai, bet aiškiai pa-aiškino, kad vaikas turi pirma suprasti kalbą ir kaip išreikšti mintis. Specialiu būdu reikia klases draugu vardus mokytis, skaituoti, išmokyti rūbų ir aplinkos daiktų vardus, spal-vas ir kūno dalis.

Jūratė pabrėžė, kad mokyto-ja turi turėti mokinių pasi-tikėjimą. Mokytoja turi pa-daryti ne kritišką aplinką. Mokytojos kalba turi būti pa-vyzdys, ir klausydami mokiniai išmoks taisyklingai tarti.

Jūratė pristatė kalbos nemo-kanti mokini ir jo galvosena. Taip mokoma laikai, asmena-vimas, linksniavimas, bet kalbėti ir pasakoti svarbiausia. Jos patrauklūs žaidimai net ir suaugusiems labai akį veria, ir smagu dirbti, mokytis. Tai efek-tyvus ir emociniai stiprus meto-das mokyti kalbą.

Trumpai atsigavime pava-karimis. Stasiene kulinarijos kursus vedė virtuvėje, o Matu-laitienė mokė šokti tautinius šokius.

Šv. vakarienes kunigas Dau-bris ar Almis Udrys paruošė

dvasiniai gražiai susimąstymo programa.

Išjudinti visus lietuviškai besimokantys ir mokytojai einame dainuoti. Ričardas Sokas mieliai moko mus liaudies dainų. Darbo ir partizanų dainos iš Lietuvos labai nuo-taikingos, tai dainuojame visi nuoširdžiai.

Grazina Viziniene

Ketvirtadienis, rugpjūčio 6 d., mokytojų studijų savaitė Dainavoje prasidėjo su „Keliame!“ o po 15 min. visas sportiška nusiteikusių būrys žygiuoja vartų link su Ketur-akiu priekyje. Po mankštos kaž-kokių greitu būdu visi susi-renka į 8 val. šv. Mišias salėje.

Ričardas Sokas prie pianino sodriu balsu veda giesmes, o maldininkų būrelis mandagiai jas gieda. Kun. Dauginis, JS, atnašauja šv. Mišias, konce-lebruojant kun. J. Vaišniui. Kun. Daugintis rūpinasi sto-vyklautojų sielovada, o kun. J. Vaišnys tinkama lietuvių kalba.

Po šv. Mišių keliamos vėlia-vos, kur visada pasireiškia jaunoji karta, ir valgomi pusry-čiai. O. Norvilienė su puikia talka skoningai paruošia mai-s-ta.

Toliau „apvalaus stalo disku-sijos“, tik be stalo viduryje. Dideliame rate susėdusios mo-kytojos ir mokytojai svarsto

lituanistinių mokyklų rūpes-čius, vargus bei programas ir metodus. Nuotaika tiek maloni, jog net nežinau, kas toms disku-sijoms vadovauja. Vieną dieną diskusijas pradeda Angelė Bai-ly iš Washington, D.C., o kita – Marytė Newsom iš Los Angeles. Jos pristato dienos diskusijų te-mas, tačiau pasitarimų metu dažnai girdėti švietimo tarybos pirm. Regino Kučienės balsas, susumuojantis pasiūlymus ir darantis išvadas.

Dešimtą valandą kun. Vaišnio lietuvių kalbos pamoka, o vie-nuoliktą val. jau paskaita. Prof. Dalia Katilūtė-Boystun kalbėjo apie „Išsivijęs tautinio išlikimo rūpestis“. Būdinga, kad, kol mes kovojome už Lietuvos lais-vę, turėjome gerą pagrindą mo-kytis lietuvių kalbos, augti pat-riotais, gerais lietuviais. Staiga Lietuvai atgavus nepriklauso-mybę, mes ieškome naujų moty-vų – pagrindų išlikti lietuviais. Paskaita tiek įdomi, kad ir musę skrendant būtų galima girdėti. O po jos visi norime gauti tos paskaitos kopijas.

Po vakarienes dainuojam. Tik Ričardas Sokas nutaria, jog liaudies dainos geriau išsina, negu chorinės. Tai savaime aiš-ku, juk mes visi lietuviai ir lie-tuviški motyvai tiek turinyje, tiek melodijose mums net įgimti. Net ir antros ar trečios kartos lietuviams tai artima ir gražu.

Po pietų poilsio laikas – tik ne mokytojams. Vėl skubame į paskaitą pas Jūratę Kuraitę-Harris. Ji universiteto lektorė kalbų mokymui. Visiems svar-

MŪSŲ KOLONIJOSE

Kennebunkport, ME

TĖVO PETRO BANIŪNO JUBILIEJUS

Kennebunkporto vasarvietės valgykloje rugsėjo 4 dieną buvo paminėtas tėvo Petro Baniūno 80 metų jubiliejus. Susirinkusiųjų tarpe buvo provinciolas Placidus Barius, kiti tėvai pranciškoniai, atvykę iš Lietuvos noviciato nariai ir būrys kitų lie-tuvių. Jų tarpe provinciolo bro-lis Vladas Barius su žmona. Su-giedojus „Ilgiausių metų“ ir pa-dainavus dainą, Tėvas Petras buvo papuoštas juosta ir gėlėmis ir, žinoma, pasidalinta gardžių tortu.

Tėvas Petras Baniūnas gimė 1912 m. rugsėjo mėn. Baigęs Anykščių viduriniąją mokyklą, nuvyko pas pranciškonus tęsti mokslą ir noviciatą. 1937 me-tais buvo pasiūstas į Italiją, kur 1940 m. Arezzo katedroje buvo išventintas kunigu. Del prasidėjusio karo, negalėdamas grįžti Lietuvon, Italijoje dirbo pastoracinį darbą parapijose. 1946 m. atvyko į Ameriką, i-

bu, ką jį pamokys, kokią naują metodą pristatys. Išmokstame lengvesniais būdais pristatyti naujus žodžius, pajvairinti pamokas, patraukti mokinių dėmesį. Daug ką galėsime pa-vartoti savo mokyklose.

Nuo trijų trisdešimt iki ke-turių pavakariai, po kurių tauti-niniai šokiai. Pilna judrumo ir entuziazmo Matulaitienė moko šokius. Šokėjų amžius nuo 12 iki 62 metų. Žinoma, šokama dviem grupėm.

Popietinę paskaitą pateikė dr. Vita Aukštuolienė. Vaikų savi-vertės ugdymas yra svarbus, kad vaikai nepasijaustų nu-stumti, nepajėgūs, nesuge-bantys. Prelengvė pristatė net 20 būdų, kaip padėti vaikams augti su pagarba.

Po vakarienes sekėme Lietu-vos Jungtinių Amerikos Vals-tybių krepšinio žaidimą ir da-lijomės įspūdžiais.

Birutė A. Vindašienė



Sukaktuvinininkas tėvas Petras Baniūnas, rugsėjo 4 d. atšventęs savo amžiaus 80 m. sukaktį.

Greene, ME, kur buvo viršininku Greene ir Kennebunkporto va-sarvietės vedėjas. Tas pareigas perdavė a.a. Jonui Dyburiui. Buvo provinciolas patarėjas.

Tėvas Petras 32 metus buvo „Darbininko“ administra-torium New Yorke, 8 metus leido „Bridges“ žurnalą ir kitus leidinius, tvarkė ELTA, „Gar-są“, „The Cord“, „Tėvynės Sarga“ ir kitus leidinius.

Buvo didelis entuziastas, be-sikiriant pranciškonų vienuo-lynams Brooklyne, Toronte, St. Catharines, Ont., St. Peters-burg, FL, kėlė reikalą kurti Kultūros Židinį Brooklyne ir uoliai rinko aukas. Statybai idėjų pirmuosius pamatus. Rengė ekskursijas į Washing-toną, New York Falls, Montrea-lį ir kitur. Buvo įvairių vie-nuolynų vyriausiuoju ekonomu, leido knygas ir maldaknyges, išleido „Introduction to Modern Litanian“. Rūpinosi knygu leidimu. Tėvą Petrą galime va-dinti „knygnešiu“ moderniaja prasme.

Tėvas Petras yra linksmo būdo, malonus ir gražiai leidžia savo laiką Kennebunkporte. Linkėtina jam dar ilgai džiaugtis šia buveine.

Elena Vasyliūnienė

Švietimas neturi tikslo pa-ruošti advokatus, dvasininkus, karius ar profesorius, o išaukšti žmones.

Lubbock

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar Parduodant
- Greitas ir Sąžiningas Patarnavimas
- MLS. Kompiuterių ir FAX pagalba
- Nuosavybį įkainavimas veltui
- Perkame ir Parduodame Namus,
- Apartamentus ir Žemę.
- Pensininkams Nuolaida.

MISCELLANEOUS

A VILIMAS MOVING

Tel. 376-1882 ar 376-5996

10%—20%—30% pigiau mokėsit už apraūdą nuo ugnies ir automobilio įpas mus.

FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Stret
Tel. — (708) 424-8654
(312) 581-8654

ELEKTROS ĮVĖDIMAI — PATAISYMAI:
Turiu Čichagos miesto leidimą Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąži-ningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

Moving — Kraustymas
Profesionalus patarnavimas prieina-momis kainomis, šįms patogiu laiku. Draudimas garantuotas. Kreiptis:
Vytautas: tel. 312-436-5219
Gediminas: tel. 312-925-4331

U.S. SAVINGS BONDS
THE GREAT AMERICAN INVESTMENT

RUSSIAN ARMY LEAVE LITHUANIA NOW!

Lipnukas yra spalvotas, dydis 15" x 3 3/4", tinka lipinti ant mašinų, namų langų ir kitur. Kaina su persiuntimu 2.50 dol. III. gyv. dar pridėda 16 ct. valstijos mokesčio. Užsakymus siųsti „Draugo“ adresu.

AUKOS DANTŲ SVEIKATINGUMUI LIETUVOJE PAGERINTI

(American Dental Association for Assistance to Lithuania). Iki rugsėjo mėn. aukojo šie asmenys:

- \$1000 — Zenonas ir Vanda Petkai; Pioneer Life Insurance Co.
- \$500 — Dr. Antanas ir Aldona Lipskiai.
- \$300 — Giedra J. Matas, DDS.
- \$250 — Wilk B. Perry, DDS; John Svabek, Archer Wire Interna-tional Corp; American Wire and Stamping Co.;
- \$200 — Gintarė Sungaila, DDS; Lietuvių Dantų Gydytojų Sąjunga (Chicago).
- \$150 — Jonas T. Aviža, DDS; S. Paul Žumbakis; A. S. Koži-ca, DDS.
- \$125 — West Central Dental Society; Lithuanian American Community of USA.
- \$100 — Vita A. Grubek-Radzevičiūtė; R. Povilaitis, DDS; Pranas ir Ilga Jurkus; Dr. Frank ir Valentina Mažeika; Steven F. Tempel, DDS; Algirdas ir Jolita Birutis; Dr. Rimas ir Janina Vieniū-zis; Rev. William L. Slikas; James A. Guzauskas, DDS; Aldona Adomonis; Alma Vilkas-Stockus, DDS; Adeline Kutchins; P. An-drukonis; Roland ir Danutė Giedraitis; Walter Pauza; Izidor Mališka; Jonas Mališka, DDS; Evelyn L. Terrell; Arūnas Vaitiekaitis.
- \$50 — William S. Ditchkus; Algis ir Jūra Bakaitis, Donatas Tijūnėlis.
- \$40 — Frank E. Cordray, Jr. DDS.
- \$25 — The Randles.
- \$20 — Linas Krolis; Charles H. Sanders; Mary Beggs; H. Marcello Burdall.

Į šį sąrašą neįeina aukos (\$1382) surinktos praėjusią vasarą Pasaulio Lietuvių centre per Valdo Adamkaus pranešimą. ADAAL visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja ir taip pat maloniai prašo jų kilnų tikslą paremti ir ateityje. Aukos siųsti: American Dental Association for Assistance to Lithuania, 14911-127 St., Le-mont, IL, 60439. Tel. (708) 529-0955.



Dominikonų bažnyčia Vilniuje.

atlanta IMPORT EXPORT

atlanta visuomet stengiasi siūsti kuo pigiau, teikdama kuo geresnį patarnavimą. atlanta didžiuojasi, kad 1991 metais atlanta pradėjus savo biznį, kainos nukrito trigubai, ir siuntiniui, taip reikalingų Jūsų giminėms Lietuvoje, siuntimas tapo labai prieinamas. atlanta ir toliau stengsis, kad svoro persiuntimo kaina nekainuotų tris-keturis dolerius, kaip senais laikais.

SIUNTINIAI PRISTATOMI Į NAMUS
KONTEINERIS IŠSIUNČIAMAS RUGSĖJO 29 D.
ATVEŽKITE ARBA ATSIŪSKITE UPS
2719 W. 71st ST.
CHICAGO, IL 60629
IŠ TOLIAU, SKAMBINKITE NEMOKAMU TEL.
1-800-775-SEND
IŠ CHICAGO, SKAMBINKITE (312) 434-2121

*Minimumas 20 dol.

atlanta IMPORT EXPORT, 1992

RUDENS KELIONĖS Į VILNIŲ

Chicago—Vilnius (į vieną pusę) \$615.00
Chicago—Vilnius—Chicago (ten ir atgal) \$643.00
Vilnius—Chicago—Vilnius \$918.00
(pačiam pasirūpinti transportaciją iš Vilniaus į Varšuvą)

GOLD WINGS TRAVEL
5348 N. Milwaukee
Chicago, IL 60630
Tel. 312-775-5700



Kunigų seminarijos kiemo vaizdas Kaune.

RUSIŠKOS PRIEKABĖS

KAZYS BARONAS

Mūsų korespondentas Europoje

„1940 m. birželio mėn. viso pasaulio akys buvo nukreiptos į Paryžiaus vokišką okupaciją. Tuo pasinaudojo Maskva, įkeldama savo okupacinę kariuomenę į tris Pabaltijo valstybes“. Tokiais sakiniiais rugpjūčio 15 d. pirmame psl. ilga straipsni pradeda Rytprūsių vokiečių savaitraštis „Das Ostpreussenblatt“. Jis primena, kad vėl 1990-91 m. Pabaltijo kraštai antrą kartą buvo užmiršti, kadangi Vakarų pasaulis buvo užimtas Iraku. Tuo pasinaudojo Maskva, suduodama Lietuvai ir Latvijai – ir tai jų sositinėse stiprų smūgi, mėgindama nuslopinti pradėtą laisvės kelią. Nuo rusiškų kulkų žuvo daug lietuvių, šimtai jų buvo sužeisti.

Šiandieną pasaulis kreipia dėmesį į Jugoslaviją. Tuo pasinaudoja okupacinė rusų armija, vėl arogantiškai elgdama Pabaltijo valstybėse, užmiršdama B. Jelcino pripažintą joms nepriklausomybę.

Gegužės mėn. Estijos pasiuntinys Bonnoje plačiai diskutavo Pabaltijo valstybių klausimą su Rytprūsių vokiečių savaitraščio politinio sk. redakt. Ansgar Graw (parašė keletą knygų apie Pabaltijo kraštus). Estas skundėsi vokiečiui, kad rusai ieško priekabių, visiškai negalvodami atitraukti savo kariuomenę iš Pabaltijo valst. ju, mėgindami jas paversti Maskvos satelitais, panašiai į buvusią Rytų Vokietiją, Lenkiją ar Čekoslovakiją. Į tai stipriai reagavo užs. reik. min. Kozirev, mesdamas pabaltiečiams šalčio karo provokaciją. Karių laikraštis taip pat priminė, kad Lietuva, Latvija ir Estija reikalingos globos – protektorato, pabaltiečiams apmokant visas kariuomenės išlaikymo išlaidas. Kiek švelniau nuėjo B. Jelcinas, užtikrindamas, kad kariuomenė bus atitraukta už dviejų metų, nors generalinio štabo atstovas pareiškė, kad kariuomenė galės būti atitraukta tik 1998 m. Tuo tarpu vienas aukšto rango karininkas pasakė, kad pabaltiečiai vėl šauks kariuomenę į savo

kraštus, ką jie jau yra padarę 1940 m.

Rusiškos provokacijos vyksta toliau. Rusiškos karinės mašinos nesilaiko jokių taisyklių, važiuoja per uždraustas zonas. Estų policininkai, norėdami rusus sulaikyti, buvo jų apšaudyti, kariniai laivai, be jokio pranešimo apleidžia uostas, slapta veža žalvarį, rusai kariai kalašnikovais užpuola civilius gyventojus.

Tik tarptautiniai protestai gali pagelbėti pabaltiečiams. Bet stabilumą-pastovumą Pabaltijo kraštuose lygiai kaip ir Karaliaučiaus srityje galima pasiekti tik išvedus rusišką kariuomenę. Pabaltijo kraštai ir Karaliaučiaus apygarda, dalis Rytprūsių – tai milžiniška

karinė bazė. Apskaičiuojama, kad čia yra daugiau kaip 4000 tūkst. labai gerai ginkluotų rusų karių. Tad, kaip gali silpnai ginkluotos lietuvių, latvių ir estų pajėgos rusus išstumti.

Bet, atrodo, kad rusai pradeda realiau galvoti, matydami po kojom slenkancią žemę: juk Rygos, Talino ar vokiškas (taip rašo vokiečiai) Klaipėdos uostas yra atviri užsienio laivams. Tačiau St. Petersburgo ar suomiško Viipuri (Vyborg) uostų praplatinimas, negali kompensuoti Pabaltijo uostų praradimą. Numatoma praplėsti Ust Lugą, šiaurėje nuo Narvos, puskelėje tarp Estijos sienos ir St. Petersburgo. Tai milžiniškas projektas. Jis pareikalauja taip pat milžiniškų sumų šiuo metu silpnai finansiniai Maskvai. Bet ji žiūri į ateitį, nes vieną dieną Karaliaučiaus apygarda bus prarasta ir su ja karinis Piliavos uostas. Vokietijoje plačiai kalbama, kad Rytprūsių greičiausia bus padalinti tarp Lietuvos ir Lenkijos.

Rugsėjo mėn. 8 d. vokiečių spauda išspausdino Reuterio agentūros pranešimą iš Maskvos, kad Lietuva Karaliaučiaus apygardoje pastatys 10 tūkst. butų pasitraukiančiai iš Lietuvos kariuomenei, gaudama už tai keturis karinius laivus: du torpedinius ir du povandeninius. Tai patvirtino ir Pabaltijo karinio laivyno admiraolas Vladimir Jegoras.

Rugsėjo mėn. 9 d. vokiečiai pranešė apie pasirašytą sutartį tarp Rusijos ir Lietuvos, atitraukiant kariuomenę 1993 m. rugpjūčio mėn.

DINGO EGZAMINŲ DUOMENYS

2,200 Chicago's ugniagesių siekiančių paaugstinimo tarnyboje, boje, turėjo laikyti egzaminus raštu. Deja, apie 130 egzaminų atsakymų kažkur „prapuolė“. Meras Richard M. Daley įsakė egzaminus pakartoti, pradžiamas dingimo reikalą iširti. Kol kas visi paaugstinimai yra sulaikyti.

Mylimai Dukrai ir Seseriai

A.†A.

NIDAI MISIULYTEI

tragiškai žuvus, nuoširdžią užuojautą reiškiam giliame liūdesyje likusiems tėvams, BALF'o direktoriui DOMUI ir ADAI MISIULIAMS, broliui VYTUI su žmona ir visiems artimiesiems.

BALF'o Centro valdyba, direktoriai ir nariai

A.†A.

JONUI KRIVIUI

mirus, jo žmonai RAMUTEI, St. Petersburgo Lietuvos Dukterų draugijos Socialinių reikalų vadovei dukrelei VIRGINIJAI, broliui ir visiems artimiesiems reiškiam nuoširdžią užuojautą.

Binderienė Janina
Česnaitė Aldona
Jasaitienė Elena
Mackialienė Dalila
Andrejauskai, Monika ir Pranas
Gaižauskai, Kleofa ir Bronius
Purtuliai, Elena ir Jonas

1992 m. rugsėjo 20 d., sekmadienį Amžinybės iškeliauo

A.†A.

EMILIJA MARKŪNAS LAPĖNAITĖ

Justino Markūno našlė.

Velionė gimė Lietuvoje, Amerikoje išgyveno virš 60 metų. Nuliūdime liko: sūnus Raymondas, dukterys Irene Sesterhenn ir Lillian Hoppe su vyru Romuald; vienuolika anūkių ir aštuoni proanūki; sesuo Stasė Jasėnienė su šeima Lietuvoje ir pusėsėre Izabelle Shuttleworth Arizonoje.

Taip pat paliko daugelį kitų giminių ir pažįstamų Lietuvoje ir Amerikoje.

A.a. Emilija Markūnas ilgus metus priklausė BALF'ui ir ilgus metus pirmininkavo šiai organizacijai. Velionė taip pat priklausė šaulių kuopai, LSST, Pensininkų kuopai, ELT'ai, RLB, Brighton Parko apylinkės SLA #134 kuopai ir ilgą laiką dirbo tose ir daugelyje kitų lietuviškų organizacijų.

A.a. Emilija Markūnas bus pašarvota antradienį, rugsėjo 22 d. nuo 4 iki 9 v.v. Haben Funeral Home, 8057 Niles Center Rd., Skokie, IL.

Laidotuvės įvyks trečiadienį, rugsėjo 23 d. Velionė bus išlydėta iš laidojimo namų 9:15 val. ryto į Šv. Petro bažnyčią (priešais Haben Funeral Home). Po gedulingų šv. Mišių už velionę, ji bus nulydėta ir palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Šeima prašo gėlių nesiųsti. Nuoširdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: sūnus, dukterys, sesuo, anūki ir kiti giminės.

Laid. dir. Haben Funeral Home, tel. 708-673-6111.

Mielai dukrelei ir sesutei

A.†A.

NIDAI MISIULYTEI,

atsiskyrus su šiuo pasauliu, liūdimiems tėveliams ADAI ir DOMUI MISIULIAMS, broliui VYTUI su žmona, visai velionės šeimai ir giminei bei artimiesiems reiškiam gilią užuojautą ir dalinamės skausmu.

Telšiškiečiai draugai:

L. Baltrušaitienė D. ir P. Mieluliai
V. ir K. Čepaičiai R. ir E. Slapšiai
N. ir Z. Dabrowski I. Smieliauskienė
G. ir A. Dzirvonai A. Smilga
S. ir A. Kikilai J. Tamoševičienė
B. ir A. Kremeriai E. L. Valančiai
Z. ir S. Žilevičiai

Brangiai dukrytei

A.†A.

NIDAI MISIULYTEI

nelaukta ir netikėtai, pačiame jaunystės žydėjime tragiškai žuvus, nuoširdžiai užjaučiame jos tėvelius, brangius ADAI ir DOMĄ MISIULIUS, brolių VYTĄ su žmona STELLA, mielas tetas su šeimomis ir prašome Dievo mirusiai Amžinos Ramybės, o artimiesiems Jo paguodos.

Verutė, Stasys ir Algimantas Mykolaičiai

A.†A.

JONUI KRIVIUI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame liūdesy likusius: žmoną RAMUTĘ, dukrą VIRGINIJĄ su vyru, brolių dr. D. KRIVICKĄ su šeima, visus gimines ir artimuosius.

A. J. Aidukai M. Šaulienė
L. Balnienė Vl. St. Vasikauskai
Vl. K. Kartanai A. J. Vitkauskai
J. B. Mikalauskai J. J. Vizgirdai
V. J. Staškai

Mielam draugui

A.†A.

JONUI KRIVIUI

mirus, žmoną RAMUTĘ, dukrą VIRGINIJĄ, brolių dr. DOMĄ KRIVICKĄ su šeima, artimuosius gimines čia ir tėvynėj Lietuvoje nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdimė.

Marija ir Antanas Gverdžiai ir šeima

DRAUGAS, antradienis, 1992 m. rugsėjo mėn. 22 d.

5

A.†A.

JUOZAS DUOBA

Gyveno Scottsdale, AZ, anksčiau Chicagoje.

Mirė 1992 m. rugsėjo 18 d., sulaukęs 79 m. amžiaus.

Gimė Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 41 m.

Nuliūdę liko: sūnus Gvidas Jurgis, marti Kathleen, sesuo Marijona Griškėnienė su šeima, giminės – Levišauskų šeima.

Velionis buvo vyras a.a. Agotos.

Kūnas buvo pašarvotas rugsėjo 20 d. Petkus Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St.

Laidotuvės įvyko rugsėjo 21 d. Iš laidojimo namų 9 val. ryto buvo atlydėtas į Šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje 9:30 val. ryto įvyko gedulingos šv. Mišios už velionio sielą. Po Mišių velionis buvo nulydėtas į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuliūdę sūnus, marti, sesuo ir giminės.

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus / Donald M. Petkus. Tel. 312-476-2345.

A.†A.

NIDA MISIULYTĖ

išėjo pas Viešpatį, staiga Jo pašaukta. Atsiskyrimo valandą dalijamės liūdesiu su jos tėvais, broliu ir giminėmis.

Pal. J. Matulaičio misijos
Lemontė skaitytojai, Taryba ir
visi misijos nariai

GAIDAS-DAIMID

E U D E I K I S

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

PATARNAUJA IR CHICAGO'S PRIEMIESČIUOSE

4330-34 S. California Avenue

Telefonai – (1-312) 523-0440 ir (1-312) 523-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas – (1-312) 927-1741-1

4348 S. California Avenue

Telefonas – (1-312) 523-0440

STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS

Laidotuvių direktoriai nuo 1916 metų praneša
kad atidarė naujus laidojimo namus



6541 S. KEDZIE

Marquette Parke

Kiti S. C. Lack laidojimo namai:

11028 Southwest Hwy. * Palos Hills

9236 S. Roberts Rd. * Hickory Hills

2424 W. 69 St. * Chicago

Visų telefonas: 708-974-4410

PETKUS IR SŪNUS MARQUETTE FUNERAL HOMES, LTD.

Marquette Funeral Home

2533 West 71st Street

Chicago, Illinois 60629

1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home

10201 South Roberts Road

Palos Hills, Illinois 60465

708-430-4455

Petkus-Butkus Funeral Home

1446 South 50th Avenue

Cicero, Illinois 60650

708-652-1003

Laidotuvių namai Chicagoje ir priemiesčiuose.

Visus laidojimo namus galite pasiekti

skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS

DONALD M. PETKUS

DONALD A. PETKUS



INTERNATIONAL
TRAVEL CONSULTANTS

Organizuojame grupines ir individualias keliones į Lietuvą ir visus kitus pasaulio kraštus žemiausiomis kainomis.

CARGO – siunčiame oro linija

„ŽAIBAS“ – virš 10 skirtingų paketų pasirinkimas su garantuotu pristatymu į namus

Lietuvoje per 10 darbo dienų.

5525 South 79th Avenue
Hickory Hill, Illinois 60457
Telefonas (708) 430-7272

223 Kalvarijų gatvė
Vilnius, Lietuva
Telefonas 350-115 ir 778-392



APLINK MUS

x **Metinis banketas, kurį rengia „Draugo“** renginių komisija, vadovaujama Marijos Remienės, bus Martiniuke pokylių salėje rugsėjo 27 d., ateinantį sekmadienį, 4 val. p.p. Meninę dalį atliks solistai Dana Stankaitytė ir Margarita Momkienė, Algirdas Brazis ir Vaclovas Momkus. Bilietus reikia įsigyti jau iš anksto, kad nebūtų susigrūdimų. Bilietus galima gauti „Draugo“ administracijoje ir Švč. M. Marijos Gimimo parapijos klebonijoje. Solistams akompanuos ir tarpus užims muz. Ričardas Sokas iš Lietuvos.

x **Vyresniųjų lietuvių centre** Seklyčioje rugsėjo 23 d., trečiadienį, 2 val. p.p. popietė skiriama „Draugo“ dienraščio spaudos darbams paremti. Kalbės Marijonų provincijolas kun. V. Rimšelis. Meninę programą atliks muz. Ričardas Sokas ir akt. Aplonija Steponavičienė. Bus bendri pietūs. Kviečiami visi atvykti ir savo dalyvavimu prisidėti.

x **Inž. Antano Masonio Varpininkų Stipendijų Fondas** yra Chicagoje įsteigta ir valdžios įstaigose įregistruota kaip „not for profit corp.“ institucija. Šiam fondui steigti stambiausią 100.000 dolerių įnašą davė Kanadoje gyvenantis tautietis su žmona. Jo vardas yra ir fondas pavadinimas. Ši auka yra skirta Vinco Kudirkos idėjoms skleistis Lietuvoje. Steigėjų valdybą sudaro: Antanas Kučys (pirm.), Vytautas Bildešas (sekr.-įzd.) ir Leonas Girinis-Norvaiša (vicepirm.). Įstatams priimti ir vykdomiems organams išrinkti netrukus šaukiamas steigiamasis susirinkimas.

x **Zarasiečių klubas** Chicagoje kviečia visus narius ir svečius atsilankyti į gegužinę, kuri bus spalio 4 d., sekmadienį, Šaulių namuose. Pradžią bus 12 val. dienos. Bus graži muzika, lietuviškas maistas, baras, laimėjimai. Visi laukiami kartu su zarasiškais linksmi praleisti laiką.

x **Kaip jau buvo skelbta, Suvalkiečių draugijos** susirinkimas nevyks šią savaitę, o yra nukeltas į spalio 23 d., penktadienį. Smulkiau bus pranešta vėliau.

x **Už a.a. Jūrą Vasiliauskienę** pirmųjų mirties metinių šv. Mūsų bus aukojamas sekmadienį, rugsėjo 27 d. 11:15 val. ryto Tėvų Jezučių koplyčioje, Chicagoje. Visi a.a. Jūros draugai ir pažįstami kviečiami dalyvauti. (sk)

x **„Keramiką 1992“** – grupinės septynių dailininkų keramikos darbų paroda. Atidarymas rugsėjo 25 d., penktadienį, 7:30 v.v. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre. Paroda tęsis iki spalio 4 d. Visi kviečiami atidaryme dalyvauti. (sk)

x **Padėkite vargstantiems Lietuvoje:** Žaibo Nr. 6: miltai, cukrus, ryžiai, aliejus, kava, kakava, druska, kumpis, persikai, ananasai, slyvos, razinos, apie 60 svarų deficitinio maisto su pristatymu į namus – \$100.00 „Žaibas“ 9325 So. 79th Ave., Hickory Hills, Ill. 60457. Tel. (708) 430-8090. (sk)

ARAS ROOFING
Arvydas Kiela
Denglams ir talsoms
visų rūšių stogus
Tel. 708-257-0746
Skambinti po 6 v.v.

x **Linda Veleckytė Kerpienė** dalyvaus Jaunųjų talentų programoje spalio 25 d., 3 val. p.p. Jaunimo centre paremti „Draugo“. Bilietai po 10 dol. gaunami Vaznelių Gifts International ir Lietuvių centre po 11 val. Mišių Lemonte.

x **Jadvygės Černiauskaitės-Kuncaitienės ir dr. Domo Giedraičio** sutuoktuvės buvo pereinotos savaitės penktadienį, rugsėjo 18 d. Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje. Jų sutuoktuvės palaimino klebonas kun. Jonas Kuzinskas, pasakydamas trumpą sveikinimo ir nurodymų žodį. Paskui buvo vaisės tik artimiesiems draugams ir klebonui.

x **United Airlines** prieš du mėnesius buvo „Draugo“ paskelbusi viešą apklausinę mūrų skaitytą, norėdama sužinoti lietuvių požiūrį į keliones ir vienam iš atsakiusių paskyrė du savo lėktuvo bilietus keliauti nemokamai. Dabar ši įstaiga mums pranešė, kad tą anketą užpildė 60 lietuvių. Iš jų vienas būtų keliu buvo išrinktas ir tai yra Marius Kasniūnas iš Orland Park, IL. Jis gauna du nemokamus bilietus skristi į bet kokią vietą į ten ir atgal, tik išskyrus Havajus ir Aliaską. Iš tų 60 atsakiusių 52 asmenys yra universitetinio išsilavinimo.

x **Inž. Bronius Nainys, PLB** pirmininkas, spalio 2 d. vakaronėje papasakos apie savo viešnagę Lietuvoje. Vakaronę rengia Jaunimo centro Moterų klubas ir kviečia visus atsilankyti ir pasiklausti PLB pirmininko išpuždių.

x **Balzeko Lietuvių kultūros** mūzejus kviečia spaudos ir visų organizacijų atstovus į svarbų pasitarimą, kuris įvyks rugsėjo 26 d., šeštadienį, 2:30 val. p.p. Pasitarimo tikslas – aptarti 1993 m. Dariaus ir Gireno skrydžio ir žuvimo 60 m. iškilmingo paminėjimo planus.

x **„Southwest Home Equity“** draugija primena, kad registruotis galima rugsėjo 25 d. 3525 W. 63rd St. nuo 4 iki 7 val. vak.

x **Giedra J. Matas, D.D.S.,** Brecksville, Ohio, dr. R. Čepulis, Willoughby Hills, Ohio, Vytautas Vilčiauskas, New Mexico, gražindami laimėjimų šakneles, kiekvienas paaukėjo po 50 dol. savos spaudos stiprinimui. Labai dėkojame.

x **Deliaus šventės laimėjimų** trukimą, Lietuvių centre, Lemonte praves Centro administratorius Romas Kronas. Šventė įvyks šį šeštadienį, rugsėjo 26 d. 6:30 val. Kiekvienam išsigijusiam laimėjimų bilietėly yra didelė galimybė laimėti \$500 ir eilę mažesnių dovanų. (sk)

x **ALIAS Chicago** skyrė raudens golfo varžybos įvyks š.m. rugsėjo 27 d. sekmadienį, 8:52 v.r. Palos Country Club golfo laukuose, 131 St. ir LaGrange Rd. Registruotis pas **Joną Bari, tel. 708-790-1399.** (sk)

x **59 CENTAI už SVARĄ** virš šimto svarų, minimumas \$20.00. Tai **TRANSPAK** firmos nauja kaina. Jūsų siuntiniai yra registruojami mūsų kompiuteriuose ir sekami iki pristatymo jūsų giminėms Lietuvoje. **Transpak, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772.** (sk)

x **TravelCentre, Ltd.** greitai ir sąžiningai tvarko visas atostogų bei komercines keliones. Parduodame lėktuvo bilietus į Lietuvą. Kreiptis: **Teresė Lesnianskienė, tel. 708-526-0773.** (sk)



Mokyt. Petri Pupiui šventiant 90 metų sukaktį. Žmona – Zuzana Pupiėnė, anūkai – kairėje Ramunė Ambrozaitė-Fry iš San Francisco, Raimundas Brizgys iš Palos Park, IL, ir Audronė Ambrozaitė iš Los Angeles.

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

90 METŲ MOKYTOJUI PETRUI PUPIUI

Buvusiam ilgamečiui Kybartų gimnazijos matematikos, fizikos ir chemijos mokytojui Petriui Pupiui rugsėjo pradžioje sukako 90 metų amžiaus. Pasi-

x **Dr. Lilija Ignatonis,** Chicago, Ill., Ona Adomaitienė, Sunny Hills, Fla., J. Dzenkaitis, Glendale, Cal. kiekvienas, gražindamas laimėjimų šakneles, atsiuntė 50 dol. aukų. Labai dėkojame.

x **Dr. Dana ir inž. Aleksas Vitkai** iš Palos Park, Ill., gražino laimėjimų šakneles su 50 dol. auka dienraščiu. Labai dėkojame.

x **Dr. Elena Repšys,** Oak Lawn, Ill., dr. Ant. Juzaitis, Plymouth Meet, Pa., Andrius ir Ona Mironai, Carlsbad, Cal., gražino laimėjimų šakneles su 25 dol. auka. Labai dėkojame.

x **Juozas Barkus** iš Beverly Shores, Ind., J. Jankauskienė, A. ir A. Massett, Chicago, Ill., gražino laimėjimų šakneles su 50 dol. auka. Labai dėkojame.

x **Kas vyksta Pasaulio Lietuvių centre?** Derliaus šventė. Kada? **Rugsėjo 26 d.,** šeštadienį nuo 6 v.v. – 12:30 v.v. Programa vaikams: „Stebuklingas burtininkas“ apatinėje valgykloje 6:30 v.v. – 7:30 v.v. Gimnastikos pratimai apatinėje sporto salėje 7:30 v.v. – 8:30 v.v. Šokiai jaunimui apatinėje valgykloje 8:30 v.v. Muzika pagal jaunimo pageidavimus. Programa suaugusiems: geras maistas, baras, šokiai ir Didžiojo Laimėjimo trukimas didžiojoje salėje 6:30 v.v. – 12:30 v.v. (sk)

x **Kaip ir kiekvieno mėnesio** paskutinį sekmadienį, rugsėjo 27 d. Baltia Express priminėsi siuntinius Lietuvių centre Lemonte nuo 9 val. ryto. Lavo konteineris – rugsėjo 29 d. Informacija nemokamai telefon: **1-800-SPARNAI** arba **1-800-772-7624.** (sk)

x **Kviečiame visus papiepti Ford City Burger King** (tarp Sears ir Penny's, skersai nuo Sweethart Cup) ketvirtadienį, rugsėjo 24 d. nuo 4 v. p.p. iki 8 v.v. Restoranas paaukos dalį visų tu vakaro pajamų Lietuvių Montessori Kriaučeliūno Vardo Vaikų nameilams. (sk)

traukęs iš Lietuvos, vėliau mokytojavo Regensburgo ir Scheinfeldo lietuvių gimnazijose. Gyveno kurį laiką New Yorke, ilgesnį laiką Chicagoje, šiuo metu St. Petersburg, Floridoje. Chicagoje darbuosi JAV LB Švietimo taryboje, yra LF narys, talkino Putnamo liet. seselių vienuolyno vajams.

Šia proga jo dukterys Aldona Brizgienė, Marytė Ambrozaitienė ir sūnūs Antanas ir Juozas Seklyčioje suruošė pagerbimą, kuriame dalyvavo daugiau kaip 30 giminių, anūku, draugu. Pobūvį pravedė sūnus Juozas, atvykęs iš Los Angeles.

Šia proga gautas dovanas sukaktuviniškai padalino Vaikų Vilčiai, Landsbergio koalicijai ir kitoms organizacijoms.

Zuzana ir Petras Pupiai vėl išvyko į St. Petersburgą.

Dalyvis

SOL STANELYTĖ „MARGUČIO“ KONCERTE

„Margučio“ vadovas Petras Petrutis rugsėjo 20 d. Jaunimo centre suorganizavo vienos Lietuvos solistų – soprano Jolantos Stanelytės koncertą. Ji jau dainavo Japonijoje, Anglijoje, Italijoje, laimėdama premijas, o 1991 m. Washington tarptautiniame vokalistų konkurse laimėjo pirmąją vietą. Tačiau, besidžiaugdama tais laurais, ji dar tobulinasi studijose Italijoje, gavusi ir Lietuvių fondo paramą. Ji ruošiasi operų solistes karjerai, todėl ir šiame koncerte jos repertuare buvo operų arijų. Ji čia dainavo italų, lotynų, lietuvių, prancūzų, rusų kalbomis, stebindama savo balsu, mimika, jautimu išbalsuojimu, perteikimo nuosirvumu perėjimų iš žemesnių į aukštesnius tonus ir atbulai. Jos programoje buvo gausiai klasikinės kūrybos. Pradėjo S.

Bacho oratorija „Magnificat“, G. Pergesio romantiška arija „Je tu mane myli“, perėjo į religinę melodiją G. Caccini „Ave Maria“. Atkreipė klausytojų dėmesį į G. Puccini kūrybą iš jo operos „Gianni Schicci“ užtraukdama populiarą „O mio bambino caro“, ypač gausių plojimų susilaukė padainavusi Dezdemonos dainą ir maldą iš Verdi „Otello“. Pirmąją programą pusę užbaigė arija iš F. Cilea operos „Adriana Lecouvreur“. Publika, kurios buvo prisirinkę gal netoli 350, sekė jos dainavimą su giliu susidomėjimu tyloje.

Antrąją dalį pradėjo romantiška arija iš G. Puccini „Tosca“, įterpė P. Tosti liaudies dainą „Vorrei morire“ ir perėjo į A. Boito ariją iš „Mefistofelio“ apie antrąją naktį.

Publika nudžiugo, išgirdusi ir lietuvių kūrybą. Pradėjo V. Laurušo trumpu romanu iš ciklo „Bangos“. Toliau St. Šimkaus harmonizuota liaudies melodija „Susvarsčyk antela“. Pagaliau rusišką P. Čaikovskio „Taip greit pamiršti“. Sklandžiai skambėjo R. Strausso „Velinės“ ir pagaliau prancūzų kalba F. Liszto „Lauros dvasia“. Dar ypač maloniai nuaidėjo B. Dvariono „Oi, užkelkit varnelius“ ir St. Šimkaus „Kur bakūzė samanota“.

Visa publika šiuo aukšto lygio koncertu buvo labai patenkinta. Koncertui pasibaigus net visi reikė padėką skardžiais plojimais. Juk retai tenka girdėti taip tyro, skambaus, giliai išlavinto balso tokį lengvą skambėjimą, lydimą scenos gestais, mimika, jautimu išbalsuojimu, perteikimo nuosirvumu. Po koncerto publika dar turėjo malonumų su soliste pabendrauti bendrose vaišėse kavinėje. Gausiai buvo gelėmus



Susipažinimo vakaras Vasario 16 gimnazijoje.

Nuotr. M. Šmitienės

apdovanota solistė ir papuoštas gėlyte taip gerai savo uždavinį atlikęs akompaniatorius muz. Alvydas Vasaitis.

Juoz. Pr.

AR TIKRAI IŠNAUDOJAME PROGAS?

Paskutiniu laiku prezidentas George Bush lankėsi Chicagoje kelis kartus. Jis kalbėjo Rich Williamson kandidatui į senatą lėšų telkimo pietuose ir trumpai stabtelėjo lietingoje gegužinėje. Bill Clinton taip pat neapleido Chicago. Buvo įdomu, kai abu kandidatai į JAV prezidento poziciją kalbėjo karių veteranų suvažiavime Sheraton viešbutyje Chicago miesto centre. Kiekvienas aiškino, kodėl jis tinkamiausias būti prezidentu. Kur buvo lietuviai tuo metu? Jų nebuvo matyti tarp demonstruojančių už savo interesus.

Kandidatai į viceprezidentus taip pat uoliai ieško balsų Chicagoje. Senatorius Al Gore net aplankė ugniagesius netoli Marquette Parko. Dan Quayle lankėsi Loyolos Stritch School of Medicine, kur, pavaikščiotes po ligoninę, klasėje laikė spaudos konferenciją, aiškindamas, kad Busho sveikatos apdraudimas planas geresnis negu Clintono. Po to važiavo į lėšų telkimo vakarienę Oak Brook priemiestyje. Kur tada buvo lietuviai?

Ar mums dar yra svabu palaiykėti ryšius su įtakingais politikais? Ar tik „Don Kichotams“ rūpi parodyti, kad lietuviai yra aktyvūs vietiniame politiniame gyvenime? Jei mes galvojame, kad tokie susitikimai gali kaip nors Lietuvai padėti, tai jie reikalingi. Jei mes norim gauti valdiškos paramos bei spaudos dėmesio mūsų kultūrinei veiklai, tokie susitikimai taip pat reikalingi. Chicagoje du kartus ieškiau prez. Bushui trumpus laikėlius, primenančius Lietuvos susirūpinimą dėl buvusios Sovietų kariuomenės, o viceprezidentas Quayle net spaudos konferencijoje, atsakydamas mano klausimą, emė pasakoti apie gražų jo ir jo žmonos priėmimą Lietuvoje ir kaip jis žada toliau remti Lietuvą. Tokie vieši pasisakymai Lietuvai turėtų būti naudingi.

„Draugo“ pirmame puslapyje skaitome raginimus kreiptis į senatorius ir kongresmanus, kad spautų išvesti rusų kariuomenę iš Pabaltijo ir specifiskai iš Lietuvos, su tuo sąlygojant paramą Rusijai. Susirinkime su kongresmanu John Porter, jam pasidžiaugus, kad prez. Landsbergis susitarė su Jelcinu dėl kariuomenės išvedimo iki rugsėjo 1993 m., buvo proga priminti, kad reikia sekti, kad kariuomenė laikytųsi sutarties ir kad nepradėtų provokacijų.

Į Balzeko lietuvių kultūros muziejų atvažiuo New Yorko senatorius Alfonso D'Amato. Visuomenė buvo prašoma atėdėti, pareikšti savo pageidavimus, pasitenkinimus ir nusivylimus. Dėkojame gausiai susirinkusiems žurnalistams, kurie suprato patriotinę pareigą, tačiau bendrai publikos buvo mažiau negu šimtas. Sunku suprasti pasiteisinimus – tai ne mano valstijos senatorius, ne mano politinės partijos kandidatas, man nepatinka rengėjai ir t.t. Lietuvos reikalai svarbesni už vietinę politiką ar asmeniškų kerštus. Suprantama, esame smarkiai nuvilti Amerikos nerangumu užtarti ir pripažinti Lietuvą, o dabar springstame girdint Bushą giriantis, kad jis „sugriovė komunizmą“. Tačiau Lietuvai vis vien galima šį tą per Ameriką gauti ir tiktai visiškai „neišnykstant iš akių“ ir nesipešant tarpusavyje, galėsime ką nors pasiekti.

Gal Lietuva nebeverta mūsų pastangų? Gal išsigelbėjus iš 50 metų genocido, Lietuva apsidairė ir iš įvairių kraštų pasisavino

blogasias, o ne gerasias ypatybes? Gal Lietuvoje tokia nesantaiška, kaip niekad nėra buvę? Bet pagalvokime, ar 1918 metais viskas per naktį atsitaisė? Anais laikais gal labiau trūko išsimokslinusių žmonių, kurių dabar Lietuvoje apstu. Šiais laikais gal trūksta demokratinės patirties, gal supratimo, kad laisvė įpareigoja, gal moralinio auklėjimo, gal pagrindinio mandagumo bei respekto kiekvienam žmogui? Gal supratimo, kad turėti valstybės galva asmenį nesuteipęs buvusios sovietų respublikose? Gal trūksta supratimo, kaip ekonomiją atstatyti laisvos rinkos formoje? Nepaisant viso to, Lietuvoje yra kilnių asmenybių, kurios savo idealizmu ir pasiaukojimu uždega kitus atstatymo darbams. Jie verti mūsų pagarbos. Yra tų, kurie neklaušia, „kada man valdžia duos“, o patys imasi iniciatyvos garbingai savo likimą spręsti. Dabar ne laikas mums nuleisti rankas, o kaip tik reikia intensyviau dirbti išlaikant savo organizacijas ir tiesiant Lietuvai ranką.

Spalio 4 d. vėl bus proga susitikti su Amerikos politikais. Lietuvių centre bus susitikimas nuo 6 v.v. iki 8 v.v., su Illinois kongresmanu Durbin. Dr. Petras Kisielius tiksliai išsitarė, kad, kai verkiant ieškojom pagalbos Lietuvai, kaip iš dangaus iškrito du lietuvių kilmės kongresmanai – Durbin ir Sarpalius. Jie išdrįso kalbėti ir stengtis praversti rezolucijas už Lietuvą.

Ar tokie susitikimai kainuoja? Aišku! Tikimasi, kad jau išmokome žaisti politinį žaidimą. Norint, kad politikas gintų mūsų interesus, tenka paaukoti jo rinkiminei kampanijai. Gal liūdna, bet taip praktiškai yra. Skundžiamės, kad kitos tautinės grupės turi tiek daug įtakos. Yra aišku, kad jos įtakoja savo balsuotojų gausumą ir savo aukoms. Balsuokime už ką norime, bet nepraleiskime progos toliau ginti Lietuvos interesus, palaikant ryšius su kongresmanu Durbin Lietuvių centre Lemonte.

Indrė

„Draugo“ pirmame puslapyje skaitome raginimus kreiptis į senatorius ir kongresmanus, kad spautų išvesti rusų kariuomenę iš Pabaltijo ir specifiskai iš Lietuvos, su tuo sąlygojant paramą Rusijai. Susirinkime su kongresmanu John Porter, jam pasidžiaugus, kad prez. Landsbergis susitarė su Jelcinu dėl kariuomenės išvedimo iki rugsėjo 1993 m., buvo proga priminti, kad reikia sekti, kad kariuomenė laikytųsi sutarties ir kad nepradėtų provokacijų.

Į Balzeko lietuvių kultūros muziejų atvažiuo New Yorko senatorius Alfonso D'Amato. Visuomenė buvo prašoma atėdėti, pareikšti savo pageidavimus, pasitenkinimus ir nusivylimus. Dėkojame gausiai susirinkusiems žurnalistams, kurie suprato patriotinę pareigą, tačiau bendrai publikos buvo mažiau negu šimtas. Sunku suprasti pasiteisinimus – tai ne mano valstijos senatorius, ne mano politinės partijos kandidatas, man nepatinka rengėjai ir t.t. Lietuvos reikalai svarbesni už vietinę politiką ar asmeniškų kerštus. Suprantama, esame smarkiai nuvilti Amerikos nerangumu užtarti ir pripažinti Lietuvą, o dabar springstame girdint Bushą giriantis, kad jis „sugriovė komunizmą“. Tačiau Lietuvai vis vien galima šį tą per Ameriką gauti ir tiktai visiškai „neišnykstant iš akių“ ir nesipešant tarpusavyje, galėsime ką nors pasiekti.

Gal Lietuva nebeverta mūsų pastangų? Gal išsigelbėjus iš 50 metų genocido, Lietuva apsidairė ir iš įvairių kraštų pasisavino

blogasias, o ne gerasias ypatybes? Gal Lietuvoje tokia nesantaiška, kaip niekad nėra buvę? Bet pagalvokime, ar 1918 metais viskas per naktį atsitaisė? Anais laikais gal labiau trūko išsimokslinusių žmonių, kurių dabar Lietuvoje apstu. Šiais laikais gal trūksta demokratinės patirties, gal supratimo, kad laisvė įpareigoja, gal moralinio auklėjimo, gal pagrindinio mandagumo bei respekto kiekvienam žmogui? Gal supratimo, kad turėti valstybės galva asmenį nesuteipęs buvusios sovietų respublikose? Gal trūksta supratimo, kaip ekonomiją atstatyti laisvos rinkos formoje? Nepaisant viso to, Lietuvoje yra kilnių asmenybių, kurios savo idealizmu ir pasiaukojimu uždega kitus atstatymo darbams. Jie verti mūsų pagarbos. Yra tų, kurie neklaušia, „kada man valdžia duos“, o patys imasi iniciatyvos garbingai savo likimą spręsti. Dabar ne laikas mums nuleisti rankas, o kaip tik reikia intensyviau dirbti išlaikant savo organizacijas ir tiesiant Lietuvai ranką.

MIRŠTA MAŽIAU KŪDIKIŲ

Chicago Sveikatos departamentas pranešė, kad kūdikių mirtingumas šiuo metu yra sumažėjęs – dabar jo skaičiai beveik žemiausi visoje miesto istorijoje. Baltosios apie 15 iš 1000 gimimų; juodosios rasės kūdikiai miršta maždaug 3 kartus dažniau.

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v.r. iki 1 val. d.